

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 18.7.2013
COM(2013) 538 final

2013/0259 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

**dotycząca podpisania w imieniu Unii Europejskiej Protokołu w sprawie wyeliminowania
nielegalnego obrotu wyrobami tytoniowymi do Ramowej konwencji Światowej
Organizacji Zdrowia o ograniczeniu użycia tytoniu, w zakresie w jakim dotyczy to
postanowień Protokołu nieobjętych częścią III tytuł V Traktatu o funkcjonowaniu Unii
Europejskiej**

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

W 2003 r. Światowe Zgromadzenie Zdrowia przyjęło Ramową konwencję Światowej Organizacji Zdrowia o ograniczeniu użycia tytoniu (FCTC), której celem jest ogólne zmniejszenie liczby zgonów i chorób spowodowanych używaniem tytoniu na całym świecie. Do chwili obecnej 176 stron ratyfikowało tę konwencję. UE zawarła konwencję decyzją Rady 2004/513/WE z dnia 2 lipca 2004 r.¹.

W art. 15 konwencji uznano, że usunięcie wszelkich form nielegalnego obrotu wyrobami tytoniowymi, łącznie z przemylem, nielegalną produkcją i podrabianiem, stanowi istotny element działań na rzecz ograniczenia użycia tytoniu oraz zobowiązano strony do przyjęcia i wprowadzenia w życie skutecznych środków w celu wyeliminowania takiego nielegalnego obrotu. W art. 33 konwencji przewidziano możliwość przyjmowania protokołów do konwencji w ramach Konferencji Stron. Na podstawie tych artykułów Konferencja Stron FCTC zdecydowała na swoim drugim posiedzeniu w czerwcu/lipcu 2007 r. o ustanowieniu międzyrządowego organu negocjacyjnego w celu wynegocjowania i sporządzenia protokołu w sprawie wyeliminowania nielegalnego obrotu wyrobami tytoniowymi (zwanego dalej „Protokołem”).

Decyzją z dnia 20 grudnia 2007 r. Rada upoważniła Komisję do negocjacji Protokołu w imieniu UE. Wspomniana decyzja zmieniła wytyczne negocjacyjne dotyczące konwencji w odniesieniu do Protokołu. Rada przyjęła wytyczne dotyczące konwencji w dniu 22 października 1999 r. i uzupełniła je w dniu 21 kwietnia 2001 r. Po piątej sesji swojego posiedzenia międzyrządowy organ negocjacyjny zalecił, by projekt Protokołu będącego podstawą konsensusu został rozpatrzony podczas piątej Konferencji Stron FCTC. W dniu 12 listopada 2012 r. podczas piątej Konferencji Stron, która odbyła się w Seulu w Republice Korei, przyjęto Protokół.

Zgodnie z art. 43 Protokół udostępniono wszystkim stronom konwencji do podpisania w Nowym Jorku do dnia 9 stycznia 2014 r. Do dnia 10 czerwca 2013 r. Protokół podpisało 18 Stron. UE powinna niezwłocznie podpisać ten Protokół.

Protokół składa się z podstawowych postanowień w sprawie kontroli łańcucha dostaw wyrobów tytoniowych i urządzeń do ich wytwarzania (część III: kontrola łańcucha dostaw). Zawiera wymóg wprowadzenia licencji, równorzędnego systemu zgód lub nadzoru przez właściwy organ osób fizycznych lub prawnych zaangażowanych w wytwarzanie oraz przywóz i wywóz wyrobów tytoniowych, a także urządzeń do ich wytwarzania (art. 6 – Licencja). Ponadto nakłada na wszystkie osoby fizyczne i prawne zaangażowane w łańcuch dostaw tytoniu, wyrobów tytoniowych i urządzeń do ich wytwarzania wymóg przeprowadzenia kompleksowej analizy ekonomiczno-finansowej w odniesieniu do ich klientów (art. 7 - Kompleksowa analiza ekonomiczno-finansowa). W Protokole przewidziano utworzenie, w terminie pięciu lat od jego wejścia w życie, ogólnoświatowego systemu śledzenia ruchu i pochodzenia obejmującego krajowe systemy śledzenia ruchu i pochodzenia kontrolowane przez Strony i dotyczące wszystkich wyrobów tytoniowych wytwarzanych lub przywożonych na ich terytorium (art. 8 - Śledzenie ruchu i pochodzenia).

Wymienione artykuły uzupełniono postanowieniami w sprawie prowadzenia rejestru oraz dotyczącymi środków bezpieczeństwa i zapobiegawczych, włącznie ze środkami przeciwdziałania praniu pieniędzy, oraz przekazywaniem informacji o transakcjach podejrzanych (art. 9 i 10). Kolejne postanowienia dotyczą sprzedaży przez internet, kanały

¹ Dz.U. L 312 z 15.6.2004, s. 8.

sprzedaży oparte na technologii telekomunikacyjnej lub dowolnej innej zaawansowanej technologii (art. 11), sprzedaży bezcłowej wyrobów tytoniowych oraz obowiązku wdrożenia skutecznej kontroli tytoniu i wyrobów tytoniowych w wolnych obszarach celnych, włącznie z oddzieleniem wyrobów tytoniowych od wyrobów innych niż tytoniowe w momencie wprowadzenia towarów z wolnego obszaru celnego (art. 12).

W części IV Protokołu określono czyny uznawane za zabronione na mocy prawa stron (art. 14) oraz nałożono na strony wymóg dopilnowania, by osoby fizyczne i prawne zostały pociągnięte do odpowiedzialności za czyny zabronione, w tym przestępstwa (art. 15 i 16). Dalsze postanowienia dotyczą opłat z tytułu zajęcia towaru (art. 17), obchodzenia się ze skonfiskowanym tytoniem (art. 18) oraz specjalnych technik śledczych (art. 19). Część V Protokołu zawiera postanowienia dotyczące wymiany informacji między stronami (art. 20 do 22), współpracy i wzajemnej pomocy (administracyjnej i prawnej w związku ze sprawami karnymi – art. 23 i 24 oraz art. 27 do 29), jurysdykcji (art. 26) i ekstradycji (art. 30 i 31).

2. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI

W trakcie negocjacji przeprowadzono konsultacje z państwami członkowskimi w ramach Grupy Roboczej Rady ds. Unii Celnej oraz w ramach spotkań koordynacyjnych podczas sesji międzyrządowego organu negocjacyjnego i międzysesyjnych grup roboczych.

Parlament Europejski został poinformowany o wyniku negocjacji.

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

Protokół zawiera kompleksowy zestaw środków i zasad. Głównym celem Protokołu jest przyczynienie się do ogólnego ograniczenia użycia tytoniu poprzez zwalczanie wszelkich form nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi i urządzeniami do ich wytwarzania. Do osiągnięcia tego celu służą różne zestawy środków, które są równie ważne i uzupełniają się. Wskazane środki są objęte różnymi obszarami działania UE, które można podzielić następująco:

- a) wytwarzanie, prezentacja i sprzedaż wyrobów tytoniowych (i powiązanych),
- b) zharmonizowane opodatkowanie i przepisy z tym związane,
- c) kontrole celne i współpraca celna, włącznie ze wzajemną pomocą administracyjną w sprawach celnych,
- d) zbliżenie przepisów dotyczących przestępstw, współpraca sądowa w sprawach karnych i współpraca policyjna.

Poszczególne postanowienia są zwykle objęte jednym z wymienionych obszarów, a w kilku przypadkach większą liczbą obszarów. W konsekwencji UE dysponuje zewnętrzną kompetencją do zajmowania się tymi kwestiami. W pewnych przypadkach ta kompetencja ma charakter wyłączny, zgodnie z art. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

W odniesieniu do obszaru a) Protokół zawiera postanowienia objęte prawem UE na podstawie art. 114 TFUE. Na przykład w zakresie śledzenia ruchu i pochodzenia (art. 8 Protokołu). W dyrektywie 2001/37/WE w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących produkcji, prezentowania i sprzedaży wyrobów tytoniowych² nadano Komisji uprawnienia do wprowadzania środków technicznych odnoszących się do śledzenia i identyfikacji. Komisja przedstawiła w dniu 19 grudnia 2012 r. wniosek dotyczący przeglądu tej dyrektywy (COM/2012/0788 final — 2012/0366 (COD)). Ten wniosek Komisji zawiera artykuł

² Dz.U. L 194 z 18.7.2001, s. 26.

dotyczący identyfikowalności i zabezpieczeń, włącznie z przepisami w sprawie systemu śledzenia ruchu i pochodzenia, oraz jest oparty na art. 114 TFUE. Indywidualnie negocjowanie systemów śledzenia ruchu i pochodzenia przez państwa członkowskie mogłoby mieć wpływ na funkcjonowanie jednolitego mechanizmu śledzenia ruchu i pochodzenia przewidzianego w dyrektywie (oraz mechanizmu zaproponowanego przez Komisję). Inne środki wskazane w Protokole (sprzedaż przez internet, kanały sprzedaży oparte na technologii telekomunikacyjnej lub dowolnej innej zaawansowanej technologii: pranie brudnych pieniędzy i kontrola środków pieniężnych) również są objęte środkami UE na podstawie art. 114 TFUE. UE powinna zatem podpisać Protokół na podstawie art. 114 TFUE.

W odniesieniu do obszaru b) Protokół zawiera postanowienia objęte obowiązującym prawem UE w sprawie opodatkowania, zwłaszcza licencji, prowadzenia rejestru, sprzedaży bezcłowej i współpracy administracyjnej na podstawie art. 113 TFUE. Postanowienia Protokołu mogą mieć wpływ na przynajmniej niektóre z wymienionych zharmonizowanych przepisów. W ujęciu ogólnym nieskoordynowane wykonanie postanowień Protokołu w tym obszarze mogłoby doprowadzić do zakłóceń w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego oraz do braku wydajności. W związku z powyższym art. 113 stanowi drugą podstawę prawną dla UE do podpisania Protokołu.

W odniesieniu do obszaru c) Protokół zawiera zobowiązanie do sprawowania skutecznej kontroli w wolnych obszarach celnych. Zakazano w nim mieszania wyrobów tytoniowych z wyrobami innymi niż tytoniowe w momencie wyprowadzania tych wyrobów z wolnych obszarów celnych. Obejmuje on obowiązek zastosowania środków kontroli i weryfikacji wobec międzynarodowego przeładunku i tranzytu wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania. Zgodnie z prawem UE towary wprowadzone na obszar celny UE (włącznie z przeładunkiem) są objęte, od momentu wprowadzenia, dozorem celnym (art. 37 kodeksu celnego³). Zgodnie z art. 59 ust. 1 kodeksu każdy towar, który ma zostać objęty procedurą celną (włącznie z tranzytem), zostaje zgłoszony do tej procedury. Ponadto środki kontroli i weryfikacji w odniesieniu do towarów wprowadzanych do UE z państw trzecich są objęte wspólną polityką handlową na mocy art. 207 TFUE. Protokół zawiera również niektóre postanowienia w sprawie międzynarodowej współpracy obejmujące wzajemną pomoc administracyjną (część V, art. 20 do 31), które dotyczą również obszaru celnego. Wskazane aspekty celne są objęte prawodawstwem UE na podstawie art. 33 TFUE w zakresie, w jakim dotyczy to pomocy i współpracy pomiędzy państwami członkowskimi oraz między państwami członkowskimi i Komisją, oraz na podstawie art. 207 TFUE, w zakresie w jakim pomoc lub współpraca dotyczy państw trzecich. W związku z powyższym art. 33 i 207 TFUE stanowią trzecią i czwartą podstawę prawną dla UE do podpisania Protokołu.

Protokół zawiera także postanowienia w sprawie definicji czynu zabronionego, który może być uznany przez strony za przestępstwo lub wykroczenie. Wykroczenia są objęte działaniami UE w obszarach a) do c).

W odniesieniu do obszaru d) Protokół zawiera postanowienia dotyczące zbliżenia przepisów dotyczących przestępstw, współpracy w dziedzinie egzekwowania prawa oraz współpracy sądowej w sprawach karnych (odpowiednio rozdział 4 i 5 część III tytuł V TFUE). Postanowienia części III tytuł V TFUE są objęte specjalnym systemem, ponieważ Dania, Zjednoczone Królestwo i Irlandia nie uczestniczą w środkach na mocy tego tytułu. Jednak Zjednoczone Królestwo i Irlandia mają możliwość wzięcia udziału we wprowadzaniu i stosowaniu tych środków. Dlatego też wraz z niniejszym wnioskiem przedłożony zostaje odrębny wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie podpisania Protokołu w imieniu Unii

³ Rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Celny, Dz.U. L 253 z 11.10.1993, s. 1-766.

Europejskiej, w zakresie w jakim dotyczy to postanowień Protokołu objętych częścią III tytuł V TFUE.

Wniosek

DECYZJA RADY

dotycząca podpisania w imieniu Unii Europejskiej Protokołu w sprawie wyeliminowania nielegalnego obrotu wyrobami tytoniowymi do Ramowej konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o ograniczeniu użycia tytoniu, w zakresie w jakim dotyczy to postanowień Protokołu nieobjętych częścią III tytuł V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 33, 113, 114 i 207 w związku z art. 218 ust. 5 oraz jego ust. 8 akapit drugi,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 22 października 1999 r. Rada upoważniła Komisję do negocjowania, w kontekście Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) Ramowej Konwencji o Ograniczeniu Użycia Tytoniu (FCTC) i powiązanych protokołów. To upoważnienie zostało zmienione przez Radę w dniu 21 kwietnia 2001 r., a w dniu 20 grudnia 2007 r. Rada zmieniła je w odniesieniu do Protokołu w sprawie wyeliminowania nielegalnego obrotu wyrobami tytoniowymi (zwanego dalej „Protokołem”). Negocjacje były prowadzone przez Komisję w ramach wytycznych negocjacyjnych przyjętych przez Radę i zostały pomyślnie zakończone przyjęciem Protokołu na piątej Konferencji Stron WHO FCTC w dniu 12 listopada 2012 r. w Seulu, Republika Korei.
- (2) Zawarcie konwencji zostało zatwierdzone w imieniu Wspólnoty decyzją Rady 2004/513/WE z dnia 2 czerwca 2004 r. w sprawie zawarcia Ramowej Konwencji Antytytoniowej Światowej Organizacji Zdrowia⁴, co było warunkiem przystąpienia Unii Europejskiej do Protokołu.
- (3) Protokół reprezentuje znaczący wkład w międzynarodowe starania zmierzające do wyeliminowania wszelkich form nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi, które stanowią istotny element działań na rzecz ograniczenia użycia tytoniu.
- (4) W zakresie, w jakim dotyczy to postanowień Protokołu nieobjętych częścią III tytuł V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Protokół powinien zostać podpisany w imieniu Unii Europejskiej.
- (5) W zakresie, w jakim dotyczy to postanowień Protokołu objętych częścią III tytuł V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Protokół powinien zostać podpisany w imieniu Unii Europejskiej na podstawie odrębnej decyzji Rady,

⁴

Dz.U. L 312 z 15.6.2004, s. 8.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Niniejszym zatwierdza się podpisanie w imieniu Unii Europejskiej Protokołu w sprawie wyeliminowania nielegalnego obrotu wyrobami tytoniowymi do Ramowej konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o ograniczeniu użycia tytoniu, z zastrzeżeniem zawarcia tego Protokołu.

Tekst Protokołu do podpisania załączony jest do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja ma zastosowanie w zakresie, w jakim postanowienia Protokołu nie są objęte częścią III tytuł V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 3

Sekretariat Generalny Rady ustanawia instrument przekazujący pełne uprawnienia do podpisania Protokołu, z zastrzeżeniem jego zawarcia, osobie wskazanej przez negocjatora Protokołu.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja wchodzi w życie w dniu jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

Załącznik

PROTOKÓŁ W SPRAWIE WYELIMINOWANIA NIELEGALNEGO OBROTU WYROBAMI TYTONIOWYMI

Preambuła

Strony niniejszego Protokołu,

uwzględniając fakt, iż w dniu 21 maja 2003 r. pięćdziesiąte szóste Światowe Zgromadzenie Zdrowia w drodze konsensusu przyjęło Ramową Konwencję WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, która weszła w życie z dniem 27 lutego 2005 r.;

uznając, że Ramowa Konwencja WHO o ograniczeniu użycia tytoniu jest jednym z najszybciej uchwalonych traktatów Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz zasadniczym narzędziem osiągnięcia celów Światowej Organizacji Zdrowia;

przywołując Preambulę do Konstytucji Światowej Organizacji Zdrowia, która stanowi, że dostęp do możliwie najwyższych standardów zdrowia jest podstawowym prawem każdego człowieka bez względu na rasę, wyznanie, przekonania polityczne, czy status społeczny;

ustaliwszy, że prawo do ochrony zdrowia publicznego należy traktować priorytetowo;

zaniepokojone faktem, że nielegalny handel wyrobami tytoniowymi sprzyja szerzeniu się epidemii tytoniowej będącej problemem ogólnoswiatowym o poważnych konsekwencjach dla zdrowia, która wymaga skutecznej, właściwej i kompleksowej reakcji na szczeblu krajowym i międzynarodowym;

uznając ponadto, że nielegalny handel wyrobami tytoniowymi osłabia środki cenowe i podatkowe służące kontroli rynku wyrobów tytoniowych, a tym samym zwiększa dostępność i przystępność takich wyrobów;

zaniepokojone szkodliwymi skutkami, jakie większa dostępność i przystępność nielegalnych wyrobów tytoniowych wywiera na zdrowie publiczne i dobrostan przede wszystkim ludzi młodych, ubogich i innych grup szczególnie wrażliwych;

zaniepokojone nieproporcjonalnymi gospodarczymi i społecznymi następstwami nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi dla krajów rozwijających się i krajów będących w okresie transformacji;

świadome konieczności wypracowania potencjału naukowego, technicznego i instytucjonalnego w zakresie planowania i wdrażania właściwych krajowych, regionalnych i międzynarodowych środków eliminowania wszelkich form nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi;

uznając fakt, że dostęp do zasobów i odpowiednich technologii ma ogromne znaczenie dla poszerzenia możliwości Stron, zwłaszcza krajów rozwijających się oraz krajów będących w okresie transformacji, w zakresie wyeliminowania wszelkich form nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi;

uznając również fakt, że mimo iż wolne obszary celne ustanowiono w celu uproszczenia legalnej wymiany handlowej, wykorzystano je do globalizacji nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi, zarówno nielegalnego tranzytu wyrobów z przemytu, jak i wytwarzania nielegalnych wyrobów tytoniowych;

uznając również, że nielegalny handel wyrobami tytoniowymi szkodzi gospodarkom Stron oraz wywiera negatywny wpływ na ich stabilność i bezpieczeństwo;

świadome też, że nielegalny handel wyrobami tytoniowymi przynosi zyski finansowe wykorzystywane do finansowania międzynarodowej działalności przestępczej, co jest sprzeczne z celami polityki rządowej;

uznając, że nielegalny handel wyrobami tytoniowymi opóźnia osiągnięcie celów zdrowotnych, nakłada na system ochrony zdrowia dodatkowe obciążenia i powoduje uszczuplenie dochodów gospodarek Stron;

mając na uwadze art. 5 ust. 3 Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, w których Strony zgadzają się, że dzięki opracowaniu i wdrożeniu strategii dotyczących zdrowia publicznego w zakresie kontrolowania wyrobów tytoniowych Strony podejmą zgodne z przepisami prawa krajowego działania na rzecz zabezpieczenia tych strategii politycznych przed interesami handlowymi i innymi interesami przemysłu tytoniowego;

podkreślając konieczność zachowania czujności wobec faktu, że działania podejmowane przez przedstawicieli przemysłu tytoniowego umniejszają bądź podważają strategie polityczne na rzecz zwalczania nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi oraz konieczność uzyskiwania informacji o działaniach przemysłu tytoniowego, które są szkodliwe dla strategii politycznych służących zwalczaniu nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi;

mając na uwadze postanowienia art. 6 ust. 2 Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, które zachęcają Strony do zakazywania bądź, stosownie do sytuacji, ograniczania sprzedaży lub przywozu beczłowych i bezakcyzowych wyrobów tytoniowych przez międzynarodowych podróżnych;

uznając ponadto, że tytoń i wyroby tytoniowe trafiają do kanału nielegalnego handlu poprzez tranzyt i przeładunek międzynarodowy;

uwzględniając, że skuteczne działania na rzecz zapobiegania i zwalczania nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi wymagają kompleksowego podejścia międzynarodowego oraz ścisłej współpracy w zakresie wszystkich aspektów nielegalnego handlu, w tym stosownie do sytuacji, nielegalnego handlu tytoniem, wyrobami tytoniowymi i urządzeniami do ich wytwarzania;

przywołując i podkreślając znaczenie innych istotnych umów międzynarodowych, np. Konwencji ONZ przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, Konwencji przeciwko korupcji i Konwencji o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi oraz zobowiązanie Stron tych Konwencji do stosowania, odpowiednio do sytuacji, właściwych ich postanowień do nielegalnego handlu tytoniem, wyrobami tytoniowymi i urządzeniami do ich wytwarzania oraz zachęcając Strony, które nie są jeszcze Stronami tych umów, do rozważenia możliwości przystąpienia do nich;

uznając potrzebę nawiązania szerszej współpracy z Sekretariatem Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu oraz Biurem Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości, Światową Organizacją Celną i, stosownie do sytuacji, innymi organami;

przywołując postanowienia art. 15 Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, w których Strony uznają m.in., że wyeliminowanie wszystkich form nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi, w tym przemytu i nielegalnego wytwarzania, jest zasadniczym elementem ograniczania użycia tytoniu;

uznając, że celem niniejszego Protokołu nie jest odniesienie się do zagadnień dotyczących praw własności intelektualnej; oraz

wyrażając przekonanie, że Protokół uzupełniający Ramową Konwencję WHO o ograniczeniu użycia tytoniu to ważny, skuteczny środek przeciwdziałania nielegalnemu handlowi wyrobami tytoniowymi i jego poważnym konsekwencjom,

niniejszym uzgadniają, co następuje:

CZĘŚĆ I: WPROWADZENIE

Artykuł 1

Stosowane terminy

1. „Pośrednictwo” oznacza pełnienie roli przedstawiciela podczas negocjowania umów, zakupów lub sprzedaży w zamian za honorarium lub prowizję.
2. „Papieros” oznacza zrolowany tytoń przeznaczony do palenia, owinięty w papierową bibułę. Z definicji tej wyklucza się wyroby regionalne, takie jak papierosy „bidi”, „ang hoon” lub inne tego typu produkty, które można zawijać w bibułę lub liście. Do celów art. 8 wyrażenie „papieros” obejmuje również tytoń cięty do „samodzielnego skręcania” przeznaczony do wyrobu papierosów.
3. „Konfiskata”, przez którą stosownie do sytuacji rozumie się również przepadek, oznacza trwale pozbawienie własności na mocy orzeczenia sądu lub innego właściwego organu.
4. „Przesyłka niejawnie nadzorowana” oznacza technikę umożliwiającą przemieszczenie nielegalnych lub podejrzanых przesyłek przez lub na terytorium przynajmniej jednego państwa za zgodą i pod kontrolą właściwych organów w celu przeprowadzenia postępowania sprawdzającego dotyczącego przestępstwa lub wykroczenia oraz ustalenia osób zaangażowanych w popełnienie przestępstwa lub wykroczenia.
5. „Wolny obszar celny” oznacza część terytorium Strony, na której wszelkie wprowadzane towary są ogólnie postrzegane jako znajdujące się poza obszarem celnym, w odniesieniu do należności celnych przywozowych i podatków.
6. „Nielegalny handel” oznacza wszelkie praktyki lub czyny zabronione przepisami prawa dotyczące wytwarzania, wysyłki, przyjmowania, posiadania, dystrybucji, sprzedaży bądź zakupu, w tym wszelkie praktyki bądź czyny zmierzające do umożliwienia tych czynności.
7. „Licencja” oznacza pozwolenie wydane przez właściwy organ po otrzymaniu wymaganego wniosku lub innych dokumentów.
8. a) „Urządzenia do wytwarzania” oznaczają urządzenia przeznaczone lub dostosowane do wykorzystania wyłącznie w celach wytworzenia wyrobów tytoniowych i stanowiące integralną część procesu produkcji⁵.
b) „Dowolna ich część” - w kontekście urządzeń do wytwarzania wyrobów tytoniowych - oznacza dowolną, możliwą do zidentyfikowania część charakterystyczną dla urządzeń wykorzystywanych do wytwarzania wyrobów tytoniowych.
9. „Strona” oznacza, o ile kontekst nie stanowi inaczej, Stronę niniejszego Protokołu.
10. „Dane osobowe” oznaczają wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej.
11. „Regionalna organizacja integracji gospodarczej” oznacza organizację złożoną z kilku suwerennych państw, której państwa członkowskie przekazały kompetencje w odniesieniu do szeregu zagadnień, w tym upoważnienie do podejmowania decyzji wiążących dla tych państw

⁵ W tym celu i w stosownych przypadkach Strony mogą umieścić odniesienie do Zharmonizowanego Systemu Oznaczania i Kodowania Towarów Światowej Organizacji Celnej.

w zakresie dotyczących ich kwestii⁶.

12. „Łańcuch dostaw” obejmuje wyroby tytoniowe i urządzenia do ich wytwarzania, a także przywóz i wywóz wyrobów tytoniowych i urządzeń do ich wytwarzania; a w stosownych przypadkach i według uznania Strony może być rozszerzony na jedną z następujących działalności lub większą ich liczbę:

- a) handel detaliczny wyrobami tytoniowymi;
- b) uprawianie tytoniu, z wyjątkiem tradycyjnych plantatorów, rolników i producentów prowadzących działalność na małą skalę;
- c) transport handlowych ilości wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania; oraz
- d) prowadzenie sprzedaży hurtowej, pośredniczenie, składowanie lub dystrybucja tytoniu i wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania.

13. „Wyroby tytoniowe” oznacza wyroby w całości lub w części wykonane z liści tytoniu wykorzystywanego jako surowiec i przeznaczone do palenia, ssania, żucia lub wciągania.

14. „Śledzenie ruchu i pochodzenia” oznacza systematyczne monitorowanie i odtwarzanie przez właściwe organy lub inne podmioty działające w ich imieniu trasy lub ruchu towarów w łańcuchu dostaw zgodnie z art. 8.

Artykuł 2

Powiązanie między niniejszym Protokołem a innymi umowami i instrumentami prawnymi

1. Postanowienia Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, które mają zastosowanie do jej protokołów, stosują się do niniejszego Protokołu.
2. Strony, które przystąpiły do umów z rodzaju wymienionych w art. 2 Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, informują o takich umowach Posiedzenie Stron za pośrednictwem Sekretariatu Konwencji.
3. Żadne z postanowień ujętych w niniejszym Protokole nie wpływa na prawa i zobowiązania jakiegokolwiek Strony wynikające z innej konwencji międzynarodowej, traktatu lub umowy międzynarodowej wiążących tę Stronę i uznawanych za bardziej sprzyjające wyeliminowaniu nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi.
4. Stosownie do sytuacji, żadne z postanowień niniejszego Protokołu nie wpływa na pozostałe prawa, zobowiązania i odpowiedzialność Stron wynikające z przepisów prawa międzynarodowego, w tym Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej.

Artykuł 3

Cel

Celem niniejszego Protokołu jest wyeliminowanie wszelkich form nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi zgodnie z ustaleniami art. 15 Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu.

⁶ Stosownie do sytuacji narodowe lub krajowe organizacje integracji gospodarczej mają znaczenie równorzędne, jak organizacje regionalne.

CZĘŚĆ II: ZOBOWIĄZANIA OGÓLNE

Artykuł 4

Zobowiązania ogólne

1. Oprócz postanowień art. 5 Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, Strony:

- a) ustanawiają i wdrażają skuteczne środki kontroli lub regulacji łańcucha dostaw towarów objętych niniejszym Protokołem w celu zapobiegania nielegalnemu handlowi tymi wyrobami oraz powstrzymywania, wykrywania, ścigania i karania go, a także współpracują ze sobą w tym zakresie;
- b) podejmują wszelkie niezbędne działania zgodne z przepisami ich prawa krajowego mające na celu zwiększenie skuteczności właściwych dla nich organów i służb, w tym służb celnych i policji, odpowiedzialnych za zapobieganie wszelkim formom nielegalnego handlu towarami objętymi niniejszym Protokołem oraz ich powstrzymywanie, wykrywanie, dochodzenie, ściganie i eliminowanie;
- c) wdrażają skuteczne środki ułatwiające lub umożliwiające uzyskanie pomocy technicznej i wsparcia finansowego, budowanie zdolności i nawiązywanie współpracy międzynarodowej, aby osiągnąć cele niniejszego Protokołu oraz zagwarantować właściwym organom dostępność informacji oraz bezpieczną wymianę informacji określonych w niniejszym Protokole;
- d) ściśle współpracują ze sobą zgodnie z przepisami krajowych systemów prawnych i administracyjnych na rzecz zwiększenia efektywności działań służących ściganiu czynów zabronionych, w tym przestępstw określonych w art. 14 niniejszego Protokołu;
- e) współpracują i stosownie do sytuacji kontaktują się z właściwymi regionalnymi i międzynarodowymi organizacjami międzyrządowymi w celu bezpiecznej⁷ wymiany informacji określonych w niniejszym Protokole i wsparcia skutecznego wdrażania postanowień niniejszego Protokołu oraz
- f) w granicach dostępnych im środków i zasobów współpracują w celu uruchomienia zasobów finansowych na rzecz efektywnego wdrażania niniejszego Protokołu poprzez dwustronne i wielostronne mechanizmy finansowania.

2. Wykonując zobowiązania wynikające z niniejszego Protokołu, Strony stosują maksymalną przejrzystość wszelkich powiązań między nimi a przedstawicielami przemysłu tytoniowego.

Artykuł 5

Ochrona danych osobowych

Wykonując postanowienia niniejszego Protokołu, Strony chronią dane osobowe osób bez względu na ich narodowość czy miejsce zamieszkania z zastrzeżeniem przepisów prawa krajowego, uwzględniając międzynarodowe standardy ochrony danych osobowych.

⁷

Bezpieczna wymiana informacji między dwoma stronami jest chroniona przed przejęciem i manipulowaniem (fałszowaniem). Oznacza to, że strona trzecia nie może odczytać ani modyfikować informacji wymienianych między dwoma stronami.

CZĘŚĆ III: KONTROLA ŁAŃCUCHA DOSTAW

Artykuł 6

Licencja, równorzędny system zgód lub nadzoru

1. Aby osiągnąć cele Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu oraz wyeliminować nielegalny handel wyrobami tytoniowymi i urządzeniami do ich wytwarzania, każda ze Stron zakazuje osobom fizycznym i prawnym wymienionych poniżej czynności, chyba że dana osoba fizyczna lub prawna posiada licencję lub równorzędną zgodę (zwaną dalej „licencją”) lub wdrożyła system kontroli zatwierdzony przez właściwy organ zgodnie z przepisami prawa krajowego:

- a) produkcji wyrobów tytoniowych i urządzeń do ich wytwarzania; oraz
- b) przywozu i wywozu wyrobów tytoniowych i urządzeń do ich wytwarzania.

2. Każda ze Stron dąży do przyznania jakiegokolwiek osobie fizycznej lub prawnej prowadzącej wymienione poniżej działania licencji, w uzasadnionym zakresie, jeżeli działania te nie są zabronione przepisami prawa krajowego:

- a) handel detaliczny wyrobami tytoniowymi;
- b) uprawianie tytoniu, z wyjątkiem tradycyjnych plantatorów, rolników i producentów prowadzących działalność na małą skalę;
- c) transport handlowych ilości wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania oraz
- d) prowadzenie sprzedaży hurtowej, pośredniczenia, składowania lub dystrybucji tytoniu i wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania.

3. W celu zagwarantowania skutecznego systemu licencjonowania, każda ze Stron:

- a) powołuje lub mianuje właściwy organ lub organy zajmujące się wydawaniem, odnawianiem, zawieszaniem, odwoływaniem lub anulowaniem licencji z zastrzeżeniem postanowień niniejszego Protokołu oraz w sposób zgodny z właściwym prawem krajowym, umożliwiającym wykonywanie czynności wymienionych w ust. 1;
- b) wymaga, aby każdy wniosek o wydanie licencji zawierał wszystkie niezbędne informacje dotyczące wnioskodawcy, które stosownie do sytuacji, powinny obejmować następujące informacje:
 - (i) jeżeli wnioskodawca jest osobą fizyczną – informacje dotyczące jego tożsamości, w tym pełne imię i nazwisko, nazwę handlową, numer w rejestrze gospodarczym (jeśli występuje), numery rejestracji podatkowej (jeśli występują) oraz wszelkie inne informacje umożliwiające identyfikację;
 - (ii) jeżeli wnioskodawca jest osobą prawną – informacje dotyczące jego tożsamości, w tym pełną nazwę prawną, nazwę handlową, numer w rejestrze gospodarczym, datę i miejsce założenia działalności, lokalizację siedziby głównej oraz adres prowadzenia działalności podstawowej, właściwy numer rejestracji podatkowej, odpisy statutu lub równorzędnych dokumentów, nazwy filii, imiona i nazwiska dyrektorów oraz wszelkich powołanych przedstawicieli prawnych, w tym wszelkie inne informacje umożliwiające identyfikację;

- (iii) dokładny adres miejsca prowadzenia działalności przez jednostki produkcyjne oraz moce produkcyjne zakładu prowadzonego przez wnioskodawcę;
 - (iv) szczegółowe dane dotyczące wyrobów tytoniowych i urządzeń do ich wytwarzania objętych wnioskiem, na przykład opis produktu, nazwę oraz, stosownie do sytuacji, zarejestrowany znak towarowy, projekt, model lub markę i numer seryjny sprzętu produkcyjnego;
 - (v) opis miejsca, w którym sprzęt do wytwarzania zostanie zainstalowany i będzie użytkowany;
 - (vi) dokumentację lub deklarację dotyczącą wszelkich wpisów w rejestrze karnym;
 - (vii) pełne dane rachunków bankowych wykorzystywanych dla potrzeb prowadzenia właściwych transakcji; oraz
 - (viii) opis przewidywanego użycia i rynku sprzedaży wyrobów tytoniowych ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia, aby wytwarzanie lub dostawa wyrobu tytoniowego były proporcjonalne do przewidywanego zapotrzebowania;
- c) stosownie do sytuacji, monitoruje i pobiera wszelkie opłaty licencyjne, które mogą zostać nałożone, i wykorzystuje je do skutecznego administrowania oraz wdrożenia systemu licencjonowania lub systemu zdrowia publicznego bądź innej powiązanej działalności zgodnej z przepisami prawa krajowego;
- d) wprowadza właściwe środki zmierzające do zapobiegania wszelkim niezgodnym z prawem lub nieuczciwym praktykom dotyczącym funkcjonowania systemu licencjonowania oraz do ich wykrywania i dochodzenia;
- e) stosownie do sytuacji, podejmuje stosowne działania, w tym okresowe przeglądy, wznowienia, badania lub kontrole licencji;
- f) stosownie do sytuacji, określa terminy wygaśnięcia licencji i konieczności złożenia ponownego wniosku lub uaktualnienia informacji zawartych we wniosku;
- g) zobowiązuje każdą dysponującą licencją osobę fizyczną lub prawną do informowania właściwego organu z wyprzedzeniem o każdej zmianie miejsca prowadzenia działalności lub zmianie informacji istotnych dla działalności objętej licencją;
- h) zobowiązuje każdą licencjonowaną osobę fizyczną lub prawną do informowania organu właściwego dla danego działania o nabyciu lub zbyciu sprzętu produkcyjnego oraz
- i) zapewnia, aby zniszczenie tego sprzętu produkcyjnego lub dowolnej jego części odbyło się pod kontrolą właściwego organu.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby żadna z licencji nie została przyznana lub przeniesiona, zanim potencjalny licencjodawca nie przekaze informacji określonych w ust. 3 oraz bez uprzedniej pisemnej zgody właściwego organu.

5. W terminie pięciu lat od wejścia w życie niniejszego Protokołu Posiedzenie Stron na kolejnej sesji zapewnia, aby przeprowadzono poparte dowodami badanie stwierdzające istnienie jakichkolwiek ewentualnych czynników produkcji, które byłyby istotne dla wytwarzania wyrobów tytoniowych, możliwe do zidentyfikowania i oferujące możliwość

poddania ich mechanizmowi skutecznej kontroli. Na podstawie tego badania Posiedzenie Stron rozważa podjęcie właściwych działań.

Artykuł 7

Analiza due diligence

1. Zgodnie z przepisami prawa krajowego i celami Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu każda ze Stron wymaga, aby wszystkie osoby fizyczne i prawne uczestniczące w łańcuchu dostaw tytoniu, wyrobów tytoniowych i urządzeń do ich wytwarzania:

- a) przed przystąpieniem i w toku współpracy handlowej przeprowadziły analizę *due diligence*;
- b) monitorowały sprzedaż wyrobów swoim klientom w celu dopilnowania, by sprzedawane ilości były proporcjonalne do zapotrzebowania na te wyroby na planowanym rynku lub przewidywanego ich wykorzystania oraz
- c) przekazywały właściwemu organowi wszelkie dowody stwierdzające, że dany klient podejmuje działania sprzeczne z jego zobowiązaniami wynikającymi z niniejszego Protokołu.

2. Stosownie do sytuacji, analiza *due diligence* zgodna z warunkami podanymi w ust. 1 oraz przepisami prawa krajowego i celami Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu uwzględnia m.in., wymagania dotyczące identyfikacji klienta, np. pozyskiwanie i uaktualnianie informacji dotyczących:

- a) ustalenia, że osoba fizyczna lub prawna posiada licencję wydaną zgodnie z art. 6;
- b) jeżeli klient jest osobą fizyczną –, informacji odnoszących się do jego tożsamości, w tym pełnego imienia i nazwiska, nazwy handlowej, numeru w rejestrze gospodarczym (o ile istnieje), właściwych numerów identyfikacji podatkowej (o ile istnieje) oraz potwierdzenia urzędowej identyfikacji;
- c) jeżeli wnioskodawca jest osobą prawną – informacji dotyczących jego tożsamości, w tym pełnej nazwy, nazwy handlowej, numeru w rejestrze gospodarczym, daty i miejsca założenia, lokalizacji siedziby głównej oraz adresu prowadzenia działalności podstawowej, właściwego numeru rejestracji podatkowej, odpisy statutu lub równorzędnych dokumentów, nazwy filii, nazwisk dyrektorów oraz wszelkich przedstawicieli prawnych, w tym nazwisk przedstawicieli oraz potwierdzenia urzędowej identyfikacji;
- d) opisu zamierzonego użycia i przewidywanego rynku sprzedaży tytoniu, wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania; oraz
- e) opisu miejsca, w którym urządzenia do ich wytwarzania będą zainstalowane i użytkowane.

3. Zgodnie z ust. 1 analiza *due diligence* może obejmować wymogi odnośnie do identyfikacji klienta, na przykład pozyskiwanie i uaktualnianie następujących informacji:

- a) dokumentacji lub deklaracji dotyczącej wszelkich wpisów w rejestrze karnym; oraz
- b) identyfikacji rachunków bankowych wykorzystywanych do realizacji transakcji.

4. Na podstawie informacji podanych w ust. 1 lit. c) każda ze Stron podejmuje wszelkie działania gwarantujące zgodność z zobowiązaniami wynikającymi z niniejszego Protokołu, co może uwzględniać uznanie klienta działającego na terytorium jurysdykcji Strony za klienta

zablokowanego zgodnie z przepisami prawa krajowego.

Artykuł 8

Śledzenie ruchu i pochodzenia

1. Dla potrzeb skutecznego zabezpieczenia łańcucha dostaw oraz usprawnienia ścigania nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi, Strony postanawiają ustanowić, w terminie pięciu lat od wejścia w życie niniejszego Protokołu, ogólnoświatowy system śledzenia ruchu i pochodzenia obejmujący krajowe lub regionalne systemy śledzenia ruchu i pochodzenia oraz wspólny, ogólnoświatowy punkt kontaktowy, którym będzie Sekretariat Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, dostępny dla wszystkich Stron i umożliwiający Stronom składanie zapytań oraz uzyskiwanie właściwych informacji.

2. Zgodnie z niniejszym artykułem każda ze Stron ustanawia kontrolowany przez nią system śledzenia ruchu i pochodzenia dotyczący wszystkich wyrobów tytoniowych wytworzonych lub będących przedmiotem przywozu na jej terytorium, uwzględniając własne potrzeby krajowe lub regionalne i w oparciu o najlepsze dostępne praktyki.

3. Aby umożliwić skuteczne śledzenie ruchu i pochodzenia, każda ze Stron wymaga, aby niepowtarzalne, bezpieczne i nieusuwalne oznaczenia identyfikacyjne (zwane dalej „niepowtarzalnymi oznaczeniami identyfikacyjnymi”), na przykład kody lub pieczęcie, zostały umieszczone na wszystkich opakowaniach jednostkowych i kartonach zbiorczych oraz wszelkich zewnętrznych opakowaniach papierosów, lub stanowiły ich część, w terminie pięciu lat, a dla innych produktów w terminie dziesięciu lat od daty wejścia w życie wiążących dla danej Strony postanowień niniejszego Protokołu.

4.1 Dla celów ust. 3 oraz w ramach części ogólnoświatowego systemu śledzenia ruchu i pochodzenia każda ze Stron wymaga, by przekazano jej następujące informacje, bezpośrednio lub za pomocą łączy, które pozwolą Stronom ustalić pochodzenie wyrobów tytoniowych, a także stosownie do sytuacji, punkt docelowy, oraz monitorować i kontrolować przepływ wyrobów tytoniowych, a także ich status prawny:

- a) data i miejsce wytworzenia;
- b) zakład produkcyjny;
- c) urządzenia użyte do wytworzenia wyrobów tytoniowych; d) zmiana produkcyjna lub czas wytworzenia;
- e) imię i nazwisko, faktura, numer zamówienia i dane dotyczące płatności pierwszego klienta, który nie jest stowarzyszony z producentem;
- f) planowany rynek sprzedaży detalicznej; g) opis produktu;
- h) składowanie i wysyłka;
- i) tożsamość wszystkich kolejnych, znanych nabywców; oraz
- j) planowana trasa wysyłki, data wysyłki, miejsce docelowe wysyłki, punkt odprawy przesyłki i odbiorca.

4.2 Informacje podane w lit. a), b), g) oraz, stosownie do sytuacji, f), stanowią część niepowtarzalnych oznaczeń identyfikacyjnych.

4.3 Jeżeli informacje podane w lit. f) nie są dostępne z chwilą oznaczania, zgodnie z art. 15 ust. 2 lit. a) Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, Strony wymagają dołączenia tych informacji.

5. W terminach określonych w niniejszym artykule każda ze Stron wymaga, aby informacje podane w ust. 4 zostały odnotowane w czasie produkcji lub z chwilą pierwszej wysyłki przez producenta albo z chwilą przywozu na jej terytorium.

6. Każda ze Stron zapewnia, aby informacje odnotowane na mocy ust. 5 udostępniono danej Stronie przez odniesienie do niepowtarzalnych oznaczeń identyfikacyjnych wymaganych na mocy ust. 3 i 4.

7. Każda ze Stron zapewnia, aby informacje odnotowane zgodnie z ust. 5, a także niepowtarzalne oznaczenia identyfikacyjne zawierające te informacje udostępnione zgodnie z ust. 6 zostały podane w formacie określonym przez Stronę i właściwe dla niej organy.

8. Każda ze Stron zapewnia, aby informacje podane zgodnie z ust. 5 były dostępne w ogólnosiwiatowym punkcie wymiany informacji na żądanie, z zastrzeżeniem ust. 9 oraz za pomocą bezpiecznego, elektronicznego interfejsu połączonego z krajowym lub regionalnym punktem centralnym. Ogólnosiwiatowy punkt wymiany informacji przygotowuje wykaz właściwych organów Stron i przekazuje go wszystkim Stronom.

9. Każda ze Stron lub właściwy organ:

- a) ma dostęp do informacji wymienionych w ust. 4 w odpowiednim czasie po złożeniu zapytania do ogólnosiwiatowego punktu wymiany informacji;
- b) składa wniosek o udzielenie tych informacji tylko wówczas, gdy jest to konieczne do celów wykrycia lub ścigania nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi;
- c) nie wstrzymuje bezzasadnie udzielenia informacji;
- d) udziela odpowiedzi na wnioski o udzielenie informacji podanych w ust. 4 zgodnie z przepisami prawa krajowego; oraz
- e) na mocy wspólnych uzgodnień, zabezpiecza i traktuje jako poufne wszelkie wymieniane informacje.

10. Każda ze Stron wymaga rozwijania i poszerzania zakresu właściwego systemu śledzenia ruchu i pochodzenia do punktu, w którym wszystkie należności celne, właściwe należności podatkowe oraz, stosownie do sytuacji, inne zobowiązania zostaną wypełnione na poziomie wytwarzania, przywozu, zwolnienia przez organy celne lub kontroli akcyzowej.

11. Strony współpracują ze sobą oraz z właściwymi organizacjami międzynarodowymi w oparciu o wzajemne uzgodnienia dotyczące wymiany i opracowywania najlepszych praktyk śledzenia ruchu i pochodzenia, w tym:

- a) ułatwianie tworzenia, przekazywania i nabywania usprawnionych technologii śledzenia ruchu i pochodzenia, w tym wiedzy, umiejętności, potencjału i doświadczenia;
- b) wsparcie szkolenia i poszerzanie możliwości dla Stron, które zgłaszają taką potrzebę; oraz
- c) doskonalenie technologii znakowania i skanowania opakowań jednostkowych i kartonów zbiorczych wyrobów tytoniowych w celu przekazywania informacji wymienionych w ust. 4.

12. Zobowiązania nałożone na Stronę nie mogą być przenoszone na przedstawicieli przemysłu tytoniowego ani przez nich wykonywane.

13. Każda ze Stron zapewnia, aby właściwe dla niej organy uczestniczące w systemie śledzenia ruchu i pochodzenia współpracowały z przemysłem tytoniowym i jego przedstawicielami wyłącznie w zakresie bezwzględnie niezbędnym do wykonania

postanowień niniejszego artykułu.

14. Każda ze Stron może zażądać od przemysłu tytoniowego pokrycia wszelkich kosztów związanych z wypełnieniem przez tę Stronę zobowiązań ciążących na niej na mocy niniejszego artykułu.

Artykuł 9

Przechowywanie dokumentacji

1. Stosownie do sytuacji, każda ze Stron wymaga, aby wszystkie osoby fizyczne i prawne zaangażowane w łańcuch dostaw tytoniu, wyrobów tytoniowych i urządzeń do ich wytwarzania prowadziły pełne i dokładne rejestry wszystkich transakcji. Rejestry te muszą umożliwiać pełną identyfikację materiałów stosowanych przez te podmioty w produkcji wyrobów tytoniowych.

2. Stosownie do sytuacji, każda ze Stron wymaga od osoby posiadającej licencję wydaną zgodnie z art. 6 przedłożenia właściwym organom, na ich wniosek, następujących informacji:

a) informacji ogólnych dotyczących wielkości rynków, tendencji, prognoz i innych istotnych danych;

oraz

b) ilości wyrobów tytoniowych i urządzeń do ich wytwarzania posiadanych przez licencjobiorcę, pozostających pod jego kontrolą albo w składach celnych lub podatkowych podlegających systemowi tranzytu, przeładunku lub zawieszeniu cel w dniu złożenia wniosku.

3. W odniesieniu do wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania sprzedawanych lub wytwarzanych na terytorium Strony z przeznaczeniem na wywóz lub objętych tranzytem bądź przeładunkiem podlegającym zawieszeniu cel na terytorium danej Strony, stosownie do sytuacji, każda ze Stron wymaga, aby osoby posiadające licencję wydaną zgodnie z art. 6 przedkładały właściwym organom państwa odprawy, na ich wniosek (elektronicznie, o ile istnieje odpowiednia infrastruktura) w czasie opuszczania obszaru ich kontroli, następujące informacje:

a) datę wysyłki z ostatniego punktu fizycznej kontroli wyrobów;

b) informacje dotyczące wysłanych wyrobów (w tym marka, ilość, magazyn);

c) przewidywane trasy wysyłki i miejsce docelowe;

d) tożsamość osób fizycznych lub prawnych, do których wysłano wyroby; e) środek transportu, w tym tożsamość przewoźnika;

f) spodziewaną datę dostawy wysyłki w przewidywanym miejscu przeznaczenia wysyłki; oraz

g) planowany rynek sprzedaży detalicznej lub użytkowania.

4. O ile to możliwe, każda ze Stron wymaga, aby zgodnie z przepisami prawa krajowego sprzedawcy detaliczni i plantatorzy tytoniu, z wyjątkiem tradycyjnych plantatorów pracujących na zasadach niekomercyjnych, prowadzili pełne i dokładne rejestry wszystkich istotnych transakcji, w których uczestniczą.

5. Do celów wykonania ust. 1, każda ze Stron wprowadza skuteczne środki prawodawcze, wykonawcze, administracyjne lub inne, na podstawie których wymagane jest, aby wszystkie rejestry:

- a) były prowadzone przez okres przynajmniej czterech lat;
- b) zostały udostępnione właściwym organom; oraz
- c) były prowadzone w formacie wymaganym przez właściwe organy.

6. Stosownie do sytuacji i z zastrzeżeniem przepisów prawa krajowego, każda ze Stron ustanawia system wymiany z innymi Stronami szczegółowych danych zawartych we wszystkich rejestrach prowadzonych zgodnie z niniejszym artykułem.

7. Strony dokładają wszelkich starań, aby nawiązać współpracę między sobą i z właściwymi organizacjami międzynarodowymi w zakresie stopniowej wymiany i tworzenia doskonalszych systemów prowadzenia rejestrów.

Artykuł 10

Bezpieczeństwo i środki zapobiegawcze

1. Stosownie do sytuacji oraz zgodnie z przepisami prawa krajowego i celami Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, każda ze Stron wymaga, aby wszystkie osoby fizyczne i prawne podlegające postanowieniom art. 6 podjęły niezbędne działania mające na celu zapobieżenie przeniknięciu wyrobów tytoniowych do kanałów handlu nielegalnego, w tym między innymi:

- a) przekazywały właściwym organom informacje o:
 - (i) transgranicznym transferze środków pieniężnych w kwotach określonych w przepisach prawa krajowego lub transgranicznych płatnościach rzeczowych; oraz
 - (ii) wszystkich „transakcjach podejrzanых”; oraz
- b) dostarczały wyroby lub urządzenia do ich wytwarzania wyłącznie w ilościach proporcjonalnych do zapotrzebowania na te wyroby na rynku docelowym sprzedaży detalicznej lub użytkowania.

2. Stosownie do sytuacji oraz zgodnie z przepisami prawa krajowego i celami Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, każda ze Stron wymaga, aby płatności za transakcje dokonywane przez osoby fizyczne bądź prawne podlegające postanowieniom art. 6 były realizowane wyłącznie w walucie i w kwocie identycznej ze wskazanymi na fakturze oraz wyłącznie za pomocą legalnych sposobów zapłaty obsługiwanych przez instytucje finansowe znajdujące się na terytorium rynku docelowego, a nie przez jakikolwiek inny, alternatywny system przekazywania płatności.

3. Strona może zażądać, aby płatności dokonywane przez osobę fizyczną lub prawną podlegającą postanowieniom art. 6 za surowce wykorzystane do wytworzenia wyrobów tytoniowych w ramach jej jurysdykcji były realizowane wyłącznie w walucie i kwocie wskazanej na fakturze i wyłącznie za pośrednictwem legalnych sposobów zapłaty obsługiwanych przez instytucje finansowe znajdujące się na terytorium rynku docelowego, a nie przez jakikolwiek inny, alternatywny system przekazywania płatności.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby wszelkie naruszenie wymogów niniejszego artykułu podlegało właściwym procedurom karnym, cywilnym lub administracyjnym oraz skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom, w tym, stosownie do sytuacji, zawieszeniu lub anulowaniu licencji.

Artykuł 11

Sprzedaż przez internet, kanały sprzedaży oparte na technologii telekomunikacyjnej lub dowolnej innej zaawansowanej technologii

1. Każda ze Stron wymaga, aby wszystkie osoby prawne i fizyczne zaangażowane w dowolną transakcję dotyczącą sprzedaży wyrobów tytoniowych przez internet, kanał sprzedaży oparty na technologii telekomunikacyjnej lub innej zaawansowanej technologii przestrzegały wszystkich zobowiązań ujętych w niniejszym Protokole.
2. Każda ze Stron uwzględnia możliwość zakazania sprzedaży detalicznej wyrobów tytoniowych przez internet, kanał sprzedaży oparty na technologii telekomunikacyjnej lub innej zaawansowanej technologii.

Artykuł 12

Wolne obszary celne i tranzyt międzynarodowy

1. W terminie trzech lat od wejścia w życie niniejszego Protokołu dla danej Strony, Strona ta wdroży skuteczną kontrolę całości produkcji i transakcji dotyczących tytoniu oraz wyrobów tytoniowych w wolnych obszarach celnych, wykorzystując wszystkie mające zastosowanie środki przewidziane w niniejszym Protokole.
2. Ponadto zakazuje się umieszczania wyrobów tytoniowych z wyrobami innymi niż tytoniowe w jednym kontenerze lub każdym innym pojemniku służącym do ich przewożenia w momencie wyprowadzania tych wyrobów z wolnych obszarów celnych.
3. Zgodnie z przepisami prawa krajowego, każda ze Stron wprowadza i stosuje na swoim terytorium środki kontroli i weryfikacji międzynarodowego tranzytu lub przeładunku wyrobów tytoniowych i urządzeń do ich wytwarzania zgodnie z postanowieniami niniejszego Protokołu w celu zapobiegania nielegalnemu handlowi tymi produktami.

Artykuł 13

Sprzedaż bezcłowa

1. Każda ze Stron wdraża skuteczne środki dotyczące wszelkiego rodzaju sprzedaży bezcłowej w zakresie wszystkich istotnych postanowień niniejszego Protokołu uwzględniając postanowienia art. 6 Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu.
2. Nie później niż w terminie pięciu lat od wejścia w życie niniejszego Protokołu, Posiedzenie Stron na swej kolejnej sesji zagwarantuje przeprowadzenie popartych dowodami badań dotyczących ustalenia zasięgu nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi w ramach bezcłowej sprzedaży tych wyrobów. Na podstawie tego badania Posiedzenie Stron rozważy podjęcie właściwych dalszych działań.

CZEŚĆ IV: PRZESTĘPSTWA I WYKROCZENIA

Artykuł 14

Czyny zabronione, w tym przestępstwa

1. Każda ze Stron przyjmuje, z zastrzeżeniem podstawowych zasad prawa krajowego, takie środki prawodawcze i inne, jakie mogą być konieczne do uznania wszystkich wymienionych poniżej czynów za niezgodne z przepisami prawa krajowego:

- a) wytwarzanie, sprzedaż hurtowa, pośrednictwo, sprzedaż, transport, dystrybuowanie, składowanie, wysyłanie, przywóz lub wywóz tytoniu, wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania w sposób sprzeczny z postanowieniami niniejszego Protokołu;
- b) (i) wytwarzanie, sprzedaż hurtowa, pośrednictwo, sprzedaż, transport, dystrybuowanie, składowanie, wysyłanie, przywóz lub wywóz tytoniu, wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania bez opłacenia właściwych ceł, należności podatkowych i innych opłat lub bez właściwych znaków akcyzy, nanoszenia niepowtarzalnych oznaczeń identyfikacyjnych lub wszelkich innych wymaganych oznaczeń lub etykiet;
- (ii) wszelkie inne czyny polegające na przemycie lub próbie przemytu tytoniu, wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania nieobjętych postanowieniami lit. b) ppkt (i);
- c) (i) wszelkie inne formy nielegalnego wytwarzania tytoniu, wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania albo opakowań papierosów opatrzonych podrobionymi znakami akcyzy, niepowtarzalnymi oznaczeniami identyfikacyjnymi lub wszelkimi innymi wymaganymi oznaczeniami lub etykietami;
- (ii) wytwarzanie, sprzedaż hurtowa, pośrednictwo, sprzedaż, transport, dystrybuowanie, składowanie, wysyłanie, przywóz lub wywóz nielegalnie wytworzonego tytoniu, nielegalnych wyrobów tytoniowych, wyrobów opatrzonych fałszywymi znakami akcyzy lub innymi wymaganymi oznaczeniami albo etykietami, lub nielegalnych urządzeń do ich wytwarzania;
- d) mieszanie wyrobów tytoniowych z wyrobami innymi niż tytoniowe podczas ich przeprowadzania przez łańcuch dostaw w celu ukrycia lub zakamuflowania wyrobów tytoniowych;
- e) mieszanie wyrobów tytoniowych z wyrobami innymi niż tytoniowe, niezgodnie z art. 12 ust. 2 niniejszego Protokołu;
- f) wykorzystywanie internetu, kanałów sprzedaży wyrobów tytoniowych opartych na technologii telekomunikacyjnej lub innej zaawansowanej technologii w sposób niezgodny z postanowieniami niniejszego Protokołu;
- g) pozyskanie tytoniu, wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania przez osobę posiadającą licencję wydaną zgodnie z postanowieniami art. 6 od osoby, która powinna posiadać licencję zgodnie z postanowieniami art. 6, jednak jej nie uzyskała;
- h) utrudnianie jakiegokolwiek funkcjonariuszowi publicznemu lub uprawnionemu przedstawicielowi wykonywania obowiązków dotyczących zapobiegania nielegalnemu handlowi tytoniem, wyrobami tytoniowymi lub urządzeniami do ich wytwarzania oraz powstrzymywania, wykrywania, ścigania lub eliminowania takiego handlu.
- i) (i) sporządzenie jakiegokolwiek oświadczenia, które jest niezgodne z prawdą, wprowadzające w błąd lub niepełne, albo nie zawiera żadnych informacji, których przekazania domaga się urzędnik publiczny lub uprawniony funkcjonariusz w toku wykonywania obowiązków dotyczących zapobiegania nielegalnemu handlowi tytoniem, wyrobami tytoniowymi lub urządzeniami do ich wytwarzania albo powstrzymywania, wykrywania, ścigania lub eliminowania takiego handlu oraz jeżeli nie jest to sprzeczne z prawem do nieskładania zeznań obciążających samego siebie;

(ii) podanie w formularzu urzędowym niezgodnego z prawdą opisu, ilości lub wartości tytoniu, wyrobów tytoniowych albo urządzeń do ich wytwarzania albo wszelkich innych informacji podanych w Protokole w celu:

(a) uniknięcia uiszczenia właściwych cel, należności podatkowych i innych kosztów lub

(b) ograniczenia wszelkich środków kontroli dotyczących zapobiegania nielegalnemu handlowi tytoniem, wyrobami tytoniowymi lub urządzeniami do ich wytwarzania albo powstrzymywania, wykrywania, ścigania lub eliminowania takiego handlu;

(iii) niedopełnienie obowiązku utworzenia lub prowadzenia rejestrów przewidzianych w niniejszym Protokole lub prowadzenie fałszywych rejestrów; oraz

j) legalizacja zysków z czynów zabronionych uznanych za przestępstwa na mocy postanowień ust. 2.

2. Z zastrzeżeniem podstawowych zasad prawa krajowego każda ze Stron ustala, które z czynów zabronionych wymienionych w ust. 1, bądź jakiegokolwiek inny czyn dotyczący nielegalnego handlu tytoniem, wyrobami tytoniowymi i urządzeniami do ich wytwarzania sprzeczny z postanowieniami niniejszego Protokołu, zostaną uznane za przestępstwa oraz wprowadza środki prawodawcze i inne niezbędne dla takiego ustalenia.

3. Każda Strona powiadamia Sekretariat niniejszego Protokołu, które z czynów zabronionych wymienionych w ust. 1 i 2 Strona uznała za przestępstwa na podstawie postanowienia ust. 2 oraz przedkłada Sekretariatowi odpisy swoich przepisów lub ich opisy będące rezultatem wykonania postanowień ust. 2, oraz wszelkie kolejne nowelizacje tych przepisów.

4. W celu rozszerzenia współpracy międzynarodowej w zakresie ścigania przestępstw związanych z nielegalnym handlem tytoniem, wyrobami tytoniowymi i urządzeniami do ich wytwarzania, Strony zachęca się do dokonania przeglądu przepisów krajowych dotyczących prania brudnych pieniędzy, wzajemnej pomocy prawnej i ekstradycji, uwzględniając właściwe konwencje międzynarodowe, których są stronami, i do zapewnienia, aby były one skuteczne w zakresie wykonywania postanowień niniejszego Protokołu.

Artykuł 15

Odpowiedzialność osób prawnych

1. Każda ze Stron wprowadza konieczne środki, spójne z zasadami prawa, umożliwiające ustalenie zakresu odpowiedzialności osób prawnych z tytułu czynów zabronionych, w tym przestępstw uznanych za takie zgodnie z art. 14 niniejszego Protokołu.

2. Z zastrzeżeniem zasad prawnych obowiązujących dla każdej ze Stron, odpowiedzialność osób prawnych może mieć charakter karny, cywilny lub administracyjny.

3. Odpowiedzialność ta pozostaje bez wpływu na odpowiedzialność osób fizycznych, które popełniły czyny zabronione lub przestępstwa określone zgodnie z przepisami prawa krajowego oraz postanowieniami art. 14 niniejszego Protokołu.

Artykuł 16

Ściganie i sankcje

1. Każda ze Stron wprowadza konieczne środki, zgodne z prawem krajowym, w celu dopilnowania, by osoby fizyczne i prawne pociągnięte do odpowiedzialności za czyny

zabronione, w tym przestępstwa, określone zgodnie z postanowieniami art. 14 podlegały skutecznym, proporcjonalnym i zniechęcającym sankcjom karnym i innym niż karne, w tym sankcjom finansowym.

2. Każda ze Stron dokłada wszelkich starań w celu zapewnienia, aby wszelkie uznaniowe pełnomocnictwa prawne wynikające z prawa krajowego dotyczące ścigania osób z tytułu dopuszczenia się czynów zabronionych, w tym przestępstw, określonych zgodnie art. 14, były wykonywane w celu zmaksymalizowania skuteczności środków wdrażania prawa w zakresie tych czynów zabronionych, w tym przestępstw oraz z należyтым uwzględnieniem konieczności zapobiegania tym czynom, w tym przestępstwom i wykroczeniom.

3. Żadne z postanowień zawartych w niniejszym Protokole nie ma wpływu na zasadę stanowiącą, że opis czynu zakazanego, w tym przestępstwa, określonego zgodnie z postanowieniami niniejszego Protokołu, i stosowanych środków obrony bądź innych zasad prawnych dotyczących zgodności czynów z prawem jest zarezerwowany dla prawa krajowego Strony, oraz że czyny zakazane, w tym przestępstwa, są ścigane i karane zgodnie z przepisami tego prawa.

Artykuł 17

Opłaty z tytułu zajęcia towaru

Zgodnie z przepisami właściwego prawa krajowego Strony powinny rozważyć wprowadzenie środków prawodawczych i innych, które mogą być konieczne, aby upoważnić właściwe organy do ściągania kwot proporcjonalnych do utraconych należności podatkowych i celnych należnych od producenta, wytwórcy, dystrybutora, importera lub eksportera zajętego tytoniu, wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania.

Artykuł 18

Zbycie lub zniszczenie

Cały skonfiskowany tytoń, wyroby tytoniowe i urządzenia do ich wytwarzania są niszczone z zastosowaniem – w możliwie najszerszym zakresie – metod przyjaznych dla środowiska lub usuwane zgodnie z przepisami prawa krajowego.

Artykuł 19

Specjalne techniki ścigania

1. Jeżeli podstawowe zasady krajowego systemu prawnego na to zezwalają, każda ze Stron, w granicach jej możliwości i na warunkach przewidzianych w przepisach prawa krajowego, wprowadza konieczne środki umożliwiające odpowiednie wykorzystanie niejawnego nadzorowania przesyłki oraz, jeżeli jest to właściwe, wykorzystanie innych specjalnych technik śledzenia, na przykład kontroli elektronicznej lub innej i operacji tajnych, przez organy właściwe na jej terytorium oraz w celu skutecznego zwalczania nielegalnego handlu tytoniem, wyrobami tytoniowymi lub urządzeniami do ich wytwarzania.

2. Do celów ścigania przestępstw określonych zgodnie z postanowieniami art. 14, zachęca się Strony do zawarcia, stosownie do sytuacji, właściwych umów dwustronnych lub wielostronnych, albo uzgodnień dotyczących technik określonych w ust. 1, w kontekście współpracy na szczeblu międzynarodowym.

3. Wobec braku umowy lub uzgodnienia wspomnianego w ust. 2, decyzje o wykorzystaniu specjalnych technik ścigania na szczeblu międzynarodowym są podejmowane dla każdego

przypadku osobno, a w razie potrzeby można rozważyć wprowadzenie uzgodnień finansowych i porozumień dotyczących sprawowania jurysdykcji przez dane Strony.

4. Strony uznają znaczenie oraz konieczność nawiązania współpracy międzynarodowej i pomocy w tym obszarze oraz nawiązują ze sobą i z organizacjami międzynarodowymi współpracę na rzecz poszerzania możliwości osiągnięcia celów niniejszego artykułu.

CZĘŚĆ V: WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Artykuł 20

Postanowienia ogólne dotyczące wymiany informacji

1. Dla potrzeb osiągnięcia celów niniejszego Protokołu, z zastrzeżeniem przepisów prawa krajowego oraz stosownie do sytuacji, Strony przekazują właściwe informacje w ramach instrumentu sprawozdawczego będącego częścią Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, w następującym zakresie:

- a) zbiorczo: szczegóły zajęcia tytoniu, wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania, ilość, wartość zajęcia, opisy wyrobu, daty i miejsca; oraz należności podatkowe, od których się uchylono;
- b) przywóz, wywóz, tranzyt, zapłacone podatki i sprzedaż bezcłowa oraz ilość lub wartość wytworzonego tytoniu, wyrobów tytoniowych lub urządzeń do ich wytwarzania;
- c) tendencje, metody zatajania i sposoby działania stosowane w nielegalnym handlu tytoniem, wyrobami tytoniowymi lub urządzeniami do ich wytwarzania; oraz
- d) wszelkie inne informacje uzgodnione przez Strony.

2. Strony współpracują ze sobą oraz z właściwymi organizacjami międzynarodowymi na rzecz poszerzania możliwości gromadzenia i wymiany informacji.

3. Strony uznają wymienione informacje za poufne i przeznaczone do wykorzystania wyłącznie przez Strony, chyba że Strona je przekazująca postanowi inaczej.

Artykuł 21

Wymiana informacji związana z egzekwowaniem prawa

1. Z zastrzeżeniem przepisów prawa krajowego lub dowolnych właściwych traktatów międzynarodowych, Strony wymieniają wyszczególnione poniżej informacje z własnej inicjatywy lub na wniosek Strony przedstawiającej właściwe uzasadnienie stwierdzające, że uzyskanie tych informacji jest niezbędne dla potrzeb śledzenia lub ścigania nielegalnego handlu tytoniem, wyrobami tytoniowymi lub urządzeniami do ich wytwarzania:

- a) rejestry licencjonowania właściwych osób fizycznych i prawnych;
- b) informacje dotyczące identyfikacji, monitorowania i ścigania osób fizycznych lub prawnych zaangażowanych w nielegalny handel tytoniem, wyrobami tytoniowymi lub urządzeniami do ich wytwarzania;
- c) akta śledztw i dochodzeń;
- d) rejestry płatności za przywóz, wywóz lub bezcłową sprzedaż tytoniu, wyrobów tytoniowych lub sprzętu do ich wytwarzania; oraz

e) szczegóły zajęcia tytoniu, wyrobów tytoniowych lub urządzeń do wytwarzania (w tym, stosownie do sytuacji, informacje referencyjne, ilość, wartość zajęcia, opis produktu, podmioty zaangażowane, data i miejsce wyprodukowania) oraz sposobów działania (w tym środki transportu, sposób ukrycia, trasa i wykrycie).

2. Informacje uzyskane od Stron na podstawie niniejszego artykułu są wykorzystywane wyłącznie dla osiągnięcia celów niniejszego Protokołu. Strony mogą ustalić, że informacji tych nie wolno przekazywać bez zgody Strony, która udzieliła tych informacji.

Artykuł 22

Wymiana informacji: poufność i ochrona informacji

1. Każda ze Stron wyznacza właściwe organy krajowe, którym przekazuje dane wymienione w postanowieniach art. 20, 21 i 24, oraz powiadamia Strony o wyznaczonych organach za pośrednictwem Sekretariatu Konwencji.

2. Wymiana informacji prowadzona na podstawie niniejszego Protokołu podlega przepisom prawa krajowego dotyczącym poufności i prywatności. Na mocy wzajemnych ustaleń Strony chronią wszelkie wymieniane informacje poufne.

Artykuł 23

Pomoc i współpraca: szkolenie, pomoc techniczna i współpraca w dziedzinie nauki, techniki i technologii

1. Aby osiągnąć cele niniejszego Protokołu, w ramach wzajemnych uzgodnień, Strony nawiązują współpracę między sobą lub z właściwymi organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi w zakresie organizowania szkolenia, udzielania pomocy technicznej i współpracy w dziedzinie nauki, techniki i technologii. Taka pomoc może obejmować transfer doświadczenia lub właściwej technologii w obszarze gromadzenia informacji, wykonywania prawa, śledzenia ruchu i pochodzenia, zarządzania informacjami, ochrony danych osobowych, izolacji, kontroli elektronicznej, analizy kryminalistycznej, wzajemnej pomocy prawnej i ekstradycji.

2. Stosownie do sytuacji, Strony mogą przystąpić do dwustronnych, wielostronnych lub innych porozumień lub uzgodnień w celu promowania szkolenia, pomocy technicznej i współpracy w dziedzinie nauki, techniki i technologii, uwzględniając potrzeby Stron będących krajami rozwijającymi się i Stron, których gospodarki znajdują się w okresie transformacji.

3. Stosownie do sytuacji, Strony nawiązują współpracę na rzecz stworzenia i przeanalizowania możliwości dokładnego ustalenia miejsca pochodzenia geograficznego zajętego tytoniu oraz wyrobów tytoniowych.

Artykuł 24

Pomoc i współpraca: ściganie i karanie przestępstw i wykroczeń

1. Zgodnie z przepisami prawa krajowego, stosownie do sytuacji, Strony podejmują wszelkie konieczne działania na rzecz wzmocnienia współpracy prowadzonej na mocy uzgodnień wielostronnych, regionalnych lub dwustronnych dotyczących zapobiegania nielegalnemu handlowi tytoniem, wyrobami tytoniowymi lub urządzeniami do ich wytwarzania oraz wykrywania, dochodzenia i ścigania takiego handlu, a także karania osób fizycznych i prawnych zaangażowanych w taki handel.

2. Każda ze Stron, zgodnie z prawem obowiązującym w jej kraju, zapewnia, aby administracyjne i regulacyjne organy ścigania oraz inne organy zaangażowane w zwalczanie nielegalnego handlu tytoniem, wyrobami tytoniowymi lub urządzeniami do jego wytwarzania (w tym, o ile przepisy prawa krajowego na to zezwalają, organy sądowe) współpracowały ze sobą i wymieniały między sobą właściwe informacje na szczeblu krajowym i międzynarodowym w ramach warunków przewidzianych w przepisach prawa krajowego.

Artykuł 25

Ochrona suwerenności

1. Strony wypełniają obowiązki na mocy postanowień niniejszego Protokołu w sposób zgodny z zasadami suwerenności i integralności terytorialnej państw oraz powstrzymują się od ingerowania w sprawy wewnętrzne pozostałych państw.

2. Żadne z postanowień niniejszego Protokołu nie uprawnia danej Strony do wykonywania na terytorium innego państwa jurysdykcji i sprawowania funkcji zarezerwowanych wyłącznie dla organów innego państwa określonych w prawie wewnętrznym tego państwa.

Artykuł 26

Jurysdykcja

1. Każda ze Stron wprowadza środki konieczne do ustanowienia swojej jurysdykcji wobec przestępstw określonych zgodnie z art. 14, gdy:

- a) przestępstwo lub wykroczenie popełniono na terytorium danej Strony; lub
- b) przestępstwo lub wykroczenie popełniono na pokładzie statku, który w czasie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia pływał pod banderą danej Strony, lub na pokładzie statku powietrznego, który w czasie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia był zarejestrowany na mocy przepisów prawa danej Strony.

2. Z zastrzeżeniem art. 25, Strona może również ustanowić swoją jurysdykcję wobec każdego przestępstwa lub wykroczenia, gdy:

- a) popełnione przestępstwo lub wykroczenie było wymierzone przeciwko tej Stronie;
- b) przestępstwo lub wykroczenie zostało popełnione przez obywatela tej Strony lub bezpaństwowca, który zamieszkuje na jej terytorium; lub
- c) przestępstwo lub wykroczenie jest jednym z czynów określonych zgodnie z art. 14 i zostało popełnione poza terytorium danej Strony z zamiarem popełnienia na terytorium tej Strony przestępstwa lub wykroczenia uznanego za takie zgodnie z postanowieniami art. 14.

3. Dla potrzeb art. 30, każda ze Stron wprowadza środki niezbędne do ustanowienia swojej jurysdykcji wobec przestępstw określonych zgodnie z art. 14, jeżeli domniemany sprawca przebywa na terytorium tej Strony i nie podlega ekstradycji wyłącznie na takiej podstawie, że jest obywatelem danej Strony.

4. Każda ze Stron może wprowadzić środki konieczne w celu ustanowienia swojej jurysdykcji wobec przestępstw określonych zgodnie z art. 14, gdy domniemany sprawca przebywa na jej terytorium i nie podlega ekstradycji.

5. Jeżeli Strona sprawująca swoją jurysdykcję na mocy ust. 1 lub 2 została powiadomiona lub w inny sposób dowiedziała się, że przynajmniej jedna Strona prowadzi dochodzenie, postępowanie karne lub sądowe dotyczące tego samego czynu, właściwe organy tych Stron

stosownie do sytuacji skonsultują się ze sobą w celu skoordynowania działań.

6. Bez uszczerbku dla norm ogólnego prawa międzynarodowego, postanowienia niniejszego Protokołu nie wykluczają wykonywania jurysdykcji karnej ustanowionej przez Stronę zgodnie z przepisami prawa krajowego.

Artykuł 27

Współpraca w zakresie egzekwowania prawa

1. Zgodnie z przepisami właściwego prawa krajowego i administracyjnego, każda ze Stron wprowadza skuteczne środki mające na celu:

- a) rozszerzenie oraz, stosownie do sytuacji, ustanowienie kanałów komunikacji między właściwymi organami, agencjami i służbami w celu umożliwienia bezpiecznej i szybkiej wymiany informacji dotyczących wszystkich aspektów przestępstw określonych zgodnie z art. 14;
- b) zagwarantowanie skutecznej współpracy między właściwymi organami, urzędami, służbą celną, policją i innymi organami ścigania;
- c) nawiązanie współpracy z pozostałymi Stronami w zakresie prowadzenia śledztwa w konkretnych sprawach dotyczących przestępstw określonych zgodnie z art. 14, dotyczących:
 - (i) tożsamości, miejsca pobytu i działań osób podejrzewanych o udział w tych przestępstwach lub wykroczeniach lub miejsca pobytu innych osób podejrzanych;
 - (ii) ruchu zysków z przestępstwa lub majątku uzyskanego wskutek popełnienia tych przestępstw lub wykroczeń; oraz
 - (iii) ruchu majątku, sprzętu lub innych narzędzi wykorzystywanych lub przewidzianych do wykorzystania przy popełnianiu tych przestępstw lub wykroczeń;
- d) udostępnienia, stosownie do sytuacji, niezbędnych elementów lub ilości substancji do celów analitycznych lub śledczych;
- e) umożliwienia skutecznej koordynacji między właściwymi organami, agencjami i służbami oraz promowanie wymiany personelu i innych ekspertów, w tym, z zastrzeżeniem umów i uzgodnień dwustronnych zawartych między danymi Stronami, mianowania oficerów łącznikowych;
- f) wymiany z pozostałymi Stronami właściwych informacji dotyczących konkretnych środków i metod wykorzystywanych przez osoby fizyczne przy popełnianiu tych przestępstw lub wykroczeń, w tym, stosownie do sytuacji, dotyczących tras i środków transportu, a także wykorzystywania fałszywej tożsamości, podrobionych lub fałszywych dokumentów albo innych środków zatajania ich działań; oraz
- g) wymiany właściwych informacji oraz koordynowania środków administracyjnych i innych uznanych za właściwe dla potrzeb wczesnego wykrycia przestępstw określonych zgodnie z art. 14.

2. Aby wykonać postanowienia niniejszego Protokołu, Strony uwzględniają wszystkie zawarte dwu- lub wielostronne umowy bądź uzgodnienia dotyczące bezpośredniej współpracy między organami ścigania oraz, jeżeli umowy lub uzgodnienia tego typu już istnieją,

odpowiednio je zmieniają. Wobec braku tych umów lub uzgodnień między zainteresowanymi Stronami, Strony mogą uznać postanowienia niniejszego Protokołu za podstawę wzajemnej współpracy w dziedzinie egzekwowania prawa w zakresie przestępstw lub wykroczeń uwzględnionych w niniejszym Protokole. O ile to możliwe, Strony w pełni stosują postanowienia umów lub uzgodnień, w tym określonych przez organizacje międzynarodowe lub regionalne, dotyczących rozszerzania współpracy między organami ścigania.

3. Strony dokładają wszelkich starań, aby nawiązać w ramach swoich możliwości współpracę w zakresie reagowania na nielegalny handel międzynarodowy wyrobami tytoniowymi z wykorzystaniem zaawansowanej technologii.

Artykuł 28

Wzajemna pomoc administracyjna

Zgodnie z właściwymi dla danego kraju systemami prawa i administracji, Strony na wniosek lub z własnej inicjatywy przekazują sobie wzajemnie informacje gwarantujące właściwe stosowanie prawa celnego i innego do zapobiegania nielegalnemu handlowi tytoniem, wyrobami tytoniowymi lub urządzeniami do ich wytwarzania oraz wykrywania, dochodzenia, ścigania i zwalczania takiego handlu. Strony uznają wymienione informacje za poufne i przeznaczone do ograniczonego wykorzystania, chyba że Strona przekazująca informacje postanowi inaczej. Informacje te mogą obejmować:

- a) nowe techniki celne i inne techniki związane z egzekwowaniem prawa o udowodnionej skuteczności;
- b) nowe tendencje, środki lub metody angażowania się w nielegalny handel tytoniem, wyrobami tytoniowymi i urządzeniami do ich wytwarzania;
- c) towary uznane za przedmiot nielegalnego handlu tytoniem, wyrobami tytoniowymi i urządzeniami do ich wytwarzania, a także szczegóły opisu, pakowania, przewozu i składowania oraz metod wykorzystywanych w odniesieniu do tych towarów;
- d) dane osób fizycznych lub prawnych, o których wiadomo, że popełniły przestępstwo lub wykroczenie, lub są stroną przestępstwa lub wykroczenia określonego zgodnie z art. 14; oraz
- e) wszelkie inne dane, które mogłyby pomóc wyznaczonym organom w ocenie ryzyka dotyczącego kontroli oraz mogłyby zostać wykorzystane w innych celach związanych z egzekwowaniem prawa.

Artykuł 29

Wzajemna pomoc prawna

1. Strony udzielają sobie w możliwie najszerszym zakresie wzajemnej pomocy prawnej w dochodzeniu i prowadzeniu postępowania karnego i sądowego dotyczącego przestępstw określonych zgodnie z art. 14 niniejszego Protokołu.

2. Wzajemna pomoc prawna jest udzielana w możliwie najszerszym zakresie dopuszczalnym na mocy właściwych przepisów, traktatów, umów i uzgodnień Strony będącej adresatem wniosku o pomoc w dochodzeniu i prowadzeniu postępowania karnego lub sądowego dotyczącego przestępstw lub wykroczeń, za które osoby prawne odpowiadają zgodnie z art. 15 wobec Strony zwracającej się o pomoc prawną.

3. Zgodnie z niniejszym artykułem, o udzielenie wzajemnej pomocy prawnej można się

zwrócić w każdym z wymienionych poniżej celów:

- a) zebranie dowodów lub zeznań od osób;
- b) dostarczenie dokumentów sądowych;
- c) wykonanie przeszukań i zajęć oraz zabezpieczenie dowodów;
- d) przeszukanie obiektów i miejsc;
- e) udzielenie informacji, uzyskanie dowodów i opinii biegłych;
- f) złożenie oryginałów lub poświadczonych odpisów właściwych dokumentów i rejestrów, w tym rejestrów rządowych, bankowych, finansowych, firmowych lub biznesowych;
- g) ustalenie lub śledzenie zysków z przestępstw, majątku, narzędzi lub innych przedmiotów dla celów dowodowych;
- h) umożliwienie dobrowolnego pojawienia się danych osób na terytorium Strony zwracającej się o pomoc prawną; oraz
- i) uzyskanie każdej innej pomocy, która nie jest sprzeczna z przepisami prawa krajowego Strony będącej adresatem wniosku o udzielenie pomocy.

4. Postanowienia niniejszego artykułu nie wpływają na zobowiązania wynikające z dowolnych innych traktatów, dwu- lub wielostronnych, które w całości lub w części regulują lub będą regulowały wzajemną pomocą prawną.

5. Na zasadzie wzajemności, postanowienia ust. 6 do 24 stosuje się do wniosków złożonych zgodnie z niniejszym artykułem, jeżeli dane Strony nie są związane traktatem lub umową międzyrządową o wzajemnej pomocy prawnej. Jeżeli Strony są związane takim traktatem lub umową międzyrządową, zastosowanie mają właściwe postanowienia takiego traktatu lub umowy międzyrządowej, o ile Strony nie zdecydują się zamiast tego na stosowanie postanowień ust. 6 do 24. Strony zdecydowanie zachęca się do stosowania postanowień tych ustępów, jeżeli ułatwiają one współpracę.

6. Strony powołują organ centralny odpowiedzialny oraz uprawniony do otrzymywania wniosków o udzielenie wzajemnej pomocy prawnej oraz za ich realizację albo przekazanie do realizacji odpowiednim organom właściwym. Jeżeli Strona dysponuje odrębnym regionem lub terytorium, na którym obowiązuje odrębny system wzajemnej pomocy prawnej, może wyznaczyć odrębny organ centralny pełniący tę samą funkcję, co organ centralny w regionie lub na terytorium tej Strony. Organy centralne gwarantują niezwłoczną i właściwą realizację lub przekazanie otrzymanych wniosków. Przy przekazywaniu wniosku przez organ centralny do realizacji właściwemu organowi, organ centralny zachęca właściwy organ do niezwłocznej i prawidłowej realizacji wniosku. Z chwilą przystąpienia, przyjęcia, zatwierdzenia, formalnego potwierdzenia lub ratyfikowania niniejszego Protokołu, każda ze Stron powiadamia Szefa Sekretariatu Konwencji o wyznaczonym do tego celu organie centralnym. Organy centralne wyznaczone przez Strony zajmują się przekazywaniem wniosków o wzajemną pomoc prawną oraz wszelkich informacji jej dotyczących. Wymóg ten pozostaje bez uszczerbku dla prawa Strony do żądania skierowania do niej tych informacji kanałem dyplomatycznym oraz, w okolicznościach wyjątkowych, jeżeli Strony tak postanowią i o ile to możliwe, za pomocą właściwych organizacji międzynarodowych.

7. Wnioski są sporządzane na piśmie lub, w miarę możliwości, za pomocą środków umożliwiających zarejestrowanie dokumentu w formie pisemnej w języku akceptowanym przez Stronę zgodnie z warunkami umożliwiającymi Stronie stwierdzenie autentyczności dokumentu. Szef Sekretariatu Konwencji zostaje powiadomiony o języku lub językach

dopuszczalnych przez Strony z chwilą przystąpienia, przyjęcia, zatwierdzenia, formalnego potwierdzenia lub ratyfikowania niniejszego Protokołu. W sytuacjach pilnych oraz jeżeli Strony tak postanowią, wnioski mogą być przedkładane ustnie, ale należy je w późniejszym terminie potwierdzić na piśmie.

8. Wniosek o udzielenie wzajemnej pomocy prawnej określa:

- a) tożsamość organu sporządzającego wniosek;
- b) przedmiot i charakter dochodzenia, postępowania karnego lub sądowego, którego wniosek dotyczy, a także nazwę i funkcję organu prowadzącego to dochodzenie, postępowanie karne lub sądowe;
- c) omówienie właściwych faktów z wyjątkiem wniosków o przekazanie akt sądowych;
- d) opis żądanej pomocy oraz szczegóły procedury, która zgodnie z życzeniem Strony powinna być stosowana;
- e) stosownie do sytuacji, tożsamość, miejsce pobytu i narodowość danej osoby;
- f) cel, dla którego wnioskuje się o przekazanie dowodu, informacji lub podjęcie działania; oraz
- g) przepisy prawa krajowego właściwe dla przestępstwa i kar za nie.

9. Strona będąca adresatem wniosku o udzielenie pomocy może zażądać dodatkowych informacji, jeżeli są one konieczne dla realizacji wniosku zgodnie z przepisami prawa krajowego lub jeżeli mogą ułatwić realizację wniosku.

10. Wniosek realizuje się zgodnie z przepisami prawa krajowego Strony będącej adresatem wniosku o udzielenie pomocy oraz w zakresie, który nie jest sprzeczny z przepisami prawa krajowego Strony będącej adresatem wniosku i, o ile to możliwe, zgodnie z procedurami określonymi we wniosku.

11. Strona wnioskująca nie przekazuje ani nie wykorzystuje informacji lub dowodów dostarczonych przez Stronę będącą adresatem wniosku dotyczącego dochodzeń, postępowań karnych lub sądowych innych niż te, które wymieniono we wniosku, bez uprzedniego uzyskania zgody Strony będącej adresatem wniosku. Żadne z postanowień niniejszego ustępu nie uniemożliwia Stronie wnioskującej ujawnienia w postępowaniu informacji lub dowodów uniewinniających oskarżonego. W ostatnim z wymienionych przypadków Strona wnioskująca powiadamia Stronę będącą adresatem wniosku przed takim ujawnieniem, a jeżeli jest to konieczne, konsultuje się ze Stroną będącą adresatem wniosku. Jeżeli w okolicznościach wyjątkowych wcześniejsze powiadomienie nie jest możliwe, Strona wnioskująca bezzwłocznie informuje o tym Stronę będącą adresatem wniosku.

12. Strona wnioskująca może zażądać, aby Strona będąca adresatem wniosku utajniła okoliczności i treść wniosku poza zakresem niezbędnym do realizacji wniosku. Jeżeli Strona będąca adresatem wniosku nie może spełnić wymogu poufności, niezwłocznie informuje o tym Stronę wnioskującą.

13. O ile to możliwe oraz zgodnie z podstawowymi zasadami prawa krajowego, jeżeli dana osoba przebywa na terytorium Strony i została przesłuchana przez organy sądowe drugiej Strony w charakterze świadka lub biegłego, pierwsza z wymienionych Stron, na wniosek drugiej Strony, może zezwolić na przesłuchanie w formie wideokonferencji, jeżeli osobiste stawienie się tej osoby na terytorium Strony wnioskującej jest niemożliwe lub niepożądane. Strony mogą postanowić, że przesłuchanie zostanie przeprowadzone przez organ sądowy Strony wnioskującej z udziałem organu sądowego Strony będącej adresatem wniosku.

14. Udzielenia wzajemnej pomocy prawnej można odmówić:

- a) jeżeli wniosek nie został sporządzony zgodnie z niniejszym artykułem;
- b) jeżeli Strona będąca adresatem wniosku uzna, że realizacja wniosku przyniesie uszczerbek dla suwerenności, bezpieczeństwa, porządku publicznego lub innych podstawowych interesów;
- c) jeżeli organy Strony będącej adresatem wniosku podlegałyby zakazowi na mocy przepisów prawa krajowego dotyczącego wykonania wnioskowanego działania odnoszącego się do każdego podobnego przestępstwa lub wykroczenia, które byłoby przedmiotem dochodzenia, postępowania karnego lub sądowego w jej własnej jurysdykcji;
- d) jeżeli wniosek dotyczy przestępstwa, za które kara maksymalna na terytorium Strony będącej adresatem wniosku wynosi mniej niż dwa lata więzienia, lub innego rodzaju pozbawienia wolności, bądź jeżeli według osądu Strony będącej adresatem wniosku udzielenie pomocy stanowiłoby dla niej obciążenie nieproporcjonalne do ciężaru przestępstwa; lub
- e) jeżeli udzielenie wnioskowanej pomocy prawnej byłoby sprzeczne z systemem prawnym Strony będącej adresatem wniosku dotyczącym udzielania wzajemnej pomocy prawnej.

15. Każdą odmowę udzielenia wzajemnej pomocy prawnej należy uzasadnić.

16. Strona nie może odmówić udzielenia wzajemnej pomocy prawnej przewidzianej w niniejszym artykule, uzasadniając odmowę względami zachowania tajemnicy bankowej.

17. Strony nie mogą odrzucić wniosku o udzielenie wzajemnej pomocy prawnej wyłącznie w oparciu przesłanki stanowiące, że przestępstwo lub wykroczenie uznaje się za dotyczące również spraw podatkowych.

18. Strony mogą odmówić udzielenia wzajemnej pomocy prawnej przewidzianej w niniejszym artykule, uzasadniając ją brakiem podwójnej karalności. Niemniej jednak Strona będąca adresatem wniosku, jeżeli uzna to za właściwe, może udzielić pomocy w zakresie określonym wedle jej uznania bez względu na to, czy na podstawie przepisów prawa krajowego Strony będącej adresatem wniosku dany czyn zostałby uznany za przestępstwo lub wykroczenie, czy też nie.

19. Strona będąca adresatem wniosku rozpatruje wniosek o udzielenie wzajemnej pomocy prawnej w możliwie najszybszym terminie i uwzględnia przy tym wszelkie terminy zaproponowane przez Stronę wnioskującą we wniosku. Strona będąca adresatem wniosku udziela odpowiedzi na uzasadnione zapytania Strony wnioskującej dotyczące postępów w rozpatrywaniu wniosku. Strona wnioskująca niezwłocznie informuje Stronę będącą adresatem wniosku, jeżeli pomoc, o którą wnioskowano, nie jest już konieczna.

20. Strona będąca adresatem wniosku może odroczyć udzielenie wzajemnej pomocy prawnej, uzasadniając to tym, że zakłóca ona prowadzone dochodzenie, postępowanie karne lub sądowe.

21. Przed odrzuceniem wniosku zgodnie z ust. 14 lub odroczeniem jego realizacji zgodnie z ust. 20 Strona będąca adresatem wniosku skonsultuje się ze Stroną wnioskującą w celu ustalenia, czy pomocy można udzielić na zasadach i warunkach uznanych za niezbędne. Jeżeli Strona wnioskująca przyjmuje pomoc na tych warunkach, musi ich przestrzegać.

22. Zwyczajowe koszty przygotowania wniosku ponosi Strona wnioskująca, chyba że zainteresowane Strony postanowią inaczej. W przypadku gdy do wykonania wniosku

konieczne jest lub będzie poniesienie znacznych lub nadzwyczajnych wydatków, Strony podejmują konsultacje w celu ustalenia warunków, na jakich wniosek zostanie wykonany, oraz sposobu pokrycia kosztów.

23. W przypadku złożenia wniosku, Strona będąca adresatem wniosku:

- a) przedkłada Stronie wnioskującej odpisy akt urzędowych, dokumentów lub informacji znajdujących się w jej posiadaniu, które na mocy przepisów prawa krajowego są ogólnie dostępne; oraz
- b) może, według własnego uznania, przekazać Stronie wnioskującej w całości bądź w części lub z zastrzeżeniem warunków, które uznaje za właściwe, odpisy wszelkich akt urzędowych, dokumentów lub informacji znajdujących się w jej posiadaniu, które nie są ogólnie dostępne.

24. Stosownie do sytuacji Strony rozważą możliwość zawarcia dwu- lub wielostronnych umów bądź uzgodnień, które służyłyby celom niniejszego artykułu, jego skutecznemu wdrożeniu lub jego ulepszeniu.

Artykuł 30

Ekstradycja

1. Postanowienia niniejszego artykułu stosuje się do przestępstw określonych zgodnie z art. 14 niniejszego Protokołu, jeżeli:

- a) osoba, której dotyczy wniosek o ekstradycję, przebywa na terytorium Strony będącej adresatem wniosku;
- b) przestępstwo, za które żąda się ekstradycji, podlega karze na mocy prawa krajowego Strony wnioskującej i Strony będącej adresatem wniosku; oraz
- c) przestępstwo podlega karze więzienia lub innego rodzaju karze pozbawienia wolności na okres przynajmniej czterech lat, albo cięższej karze lub krótszemu okresowi kary uzgodnionemu przez zainteresowane Strony zgodnie z traktatami dwu- lub wielostronnymi, albo umowami międzynarodowymi

2. Każde z przestępstw, do których niniejszy artykuł ma zastosowanie, uznaje się za przestępstwo podlegające ekstradycji na mocy jakiegokolwiek, zawartego między Stronami układu o ekstradycji. Strony zobowiązują się do uznania tych przestępstw za przestępstwa podlegające ekstradycji w każdym układzie o ekstradycji zawieranym między nimi.

3. Jeżeli Strona uzależniająca ekstradycję od zawarcia układu otrzyma wniosek o ekstradycję od innej Strony, z którą nie zawarła układu o ekstradycji, może uznać postanowienia niniejszego Protokołu za podstawę prawną ekstradycji dotyczącą każdego przestępstwa, do którego mają zastosowanie postanowienia niniejszego artykułu.

4. Strony nieuzależniające ekstradycji od zawarcia układu wzajemnie uznają przestępstwa, do których mają zastosowanie postanowienia niniejszego artykułu, za podlegające ekstradycji.

5. Ekstradycja podlega warunkom przewidzianym w przepisach prawa Strony będącej adresatem wniosku lub właściwych układów o ekstradycji, w tym między innymi warunkom dotyczącym wymogu kary minimalnej objętej ekstradycją oraz przesłankom, na podstawie których Strona będąca adresatem wniosku może odmówić ekstradycji.

6. Z zastrzeżeniem przepisów prawa krajowego, Strony dążą do wykonania procedur ekstradycyjnych oraz uproszczenia wymogów dowodowych ich dotyczących i odnoszących

się do wszelkich przestępstw, do których mają zastosowanie postanowienia niniejszego artykułu.

7. Jeżeli Strona, na której terytorium przebywa domniemany sprawca, nie dokona ekstradycji tej osoby z tytułu przestępstwa, do którego mają zastosowanie postanowienia niniejszego artykułu, na podstawie przesłanki stanowiącej, że osoba ta jest jej obywatelem, na wniosek Strony wnioskującej o ekstradycję ma obowiązek przekazania sprawy bez zbędnej zwłoki do właściwych organów celem ścigania tej osoby. Organy te podejmują decyzję i prowadzą postępowanie w taki sam sposób, w jaki na mocy przepisów prawa krajowego tej Strony byłoby ono prowadzone w przypadku każdego innego przestępstwa o zbliżonym charakterze. Zainteresowane Strony współpracują ze sobą głównie w zakresie aspektów proceduralnych i dowodowych w celu zagwarantowania skuteczności ścigania.

8. Jeżeli prawo krajowe Strony pozwala jej na ekstradycję lub innego rodzaju wydanie jej obywateli wyłącznie pod takim warunkiem, że osoba ta zostanie zawrócona na terytorium tej Strony w celu wydania wyroku w sprawie lub postępowaniu, w którym wnioskowano o ekstradycję lub innego rodzaju wydanie danej osoby oraz że Strona ta i Strona dążąca do ekstradycji danej osoby wyrażą zgodę na tę możliwość oraz inne ustalenia, które Strony mogą uznać za właściwe, taka ekstradycja lub innego rodzaju wydanie warunkowe są wystarczające dla wykonania zobowiązań określonych w ust. 7.

9. W przypadku odmowy ekstradycji, o którą wnioskowano dla potrzeb wykonania wyroku, ponieważ osoba poszukiwana jest obywatelem Strony będącej adresatem wniosku, jeżeli przepisy prawa krajowego na to zezwalają oraz zgodnie z wymogami tego prawa, Strona będąca adresatem wniosku na prośbę Strony wnioskującej bierze pod uwagę wykonanie wyroku wydanego na mocy przepisów prawa krajowego Strony wnioskującej lub innych przepisów.

10. Każdej osobie, przeciwko której prowadzi się postępowanie związane z popełnieniem przestępstw, do których mają zastosowanie postanowienia niniejszego artykułu, gwarantuje się równe traktowanie na wszystkich etapach postępowania, w tym korzystanie ze wszystkich praw i gwarancji przewidzianych na mocy przepisów prawa krajowego Strony, na której terytorium osoba ta przebywa.

11. Żadnego z postanowień niniejszego Protokołu nie należy interpretować jako nakładającego obowiązek ekstradycji, jeżeli Strona będąca adresatem wniosku dysponuje przesłankami uzasadniającymi przekonanie, że wniosek złożono w celu ścigania lub ukarania danej osoby ze względu na jej płeć, rasę, wyznanie, narodowość, pochodzenie etniczne lub poglądy polityczne, lub że wniosek zaszkodziłby sytuacji tej osoby z którejkolwiek z wymienionych przyczyn.

12. Strony nie mogą odrzucić wniosku o ekstradycję wyłącznie na podstawie przesłanek stanowiących, że przestępstwo uznano również za przestępstwo lub wykroczenie dotyczące spraw podatkowych.

13. Stosownie do sytuacji, przed odmówieniem ekstradycji Strona będąca adresatem wniosku konsultuje się ze Stroną wnioskującą w celu zapewnienia jej możliwości przedłożenia opinii oraz informacji istotnych w kontekście przedstawionych zarzutów.

14. Strony dążą do zawarcia umów lub uzgodnień dwu- lub wielostronnych umożliwiających wykonanie lub rozszerzenie skuteczności ekstradycji. Jeżeli Strony są związane obowiązującym układem lub uzgodnieniami międzyrządowymi, zastosowanie mają postanowienia tego układu bądź uzgodnienia międzyrządowego, chyba że Strony postanowią o stosowaniu zamiast tego postanowień ust. 1 do 13.

Artykuł 31

Środki gwarantowania ekstradycji

1. Z zastrzeżeniem przepisów prawa krajowego oraz układów o ekstradycji, Strona będąca adresatem wniosku, po stwierdzeniu, że okoliczności to uzasadniają oraz mają pilny charakter i na wniosek Strony wnioskującej, przejmuje kontrolę nad przebywającą na jej terytorium osobą, wobec której wnioskuje się o ekstradycję lub podejmuje inne właściwe działania zabezpieczające stawiennictwo tej osoby podczas postępowania ekstradycyjnego.
2. Stosownie do sytuacji i bez zbędnej zwłoki oraz zgodnie z przepisami prawa krajowego powiadamia się Stronę wnioskującą o działaniach podjętych zgodnie z ust. 1.
3. Każda osoba, której dotyczą działania podjęte zgodnie z ust. 1, ma prawo do:
 - a) bezzwłocznego skontaktowania się z najbliższym właściwym przedstawicielem państwa, którego osoba ta jest obywatelem, lub, jeżeli osoba ta jest osobą bez przynależności państwowej, państwa, na którego terytorium osoba ta zamieszkuje; oraz
 - b) wizyty przedstawiciela tego państwa.

CZĘŚĆ VI: SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Artykuł 32

Sprawozdawczość i wymiana informacji

1. Każda ze Stron składa Posiedzeniu Stron, za pośrednictwem Sekretariatu Konwencji, okresowe sprawozdania z wykonania postanowień niniejszego Protokołu.
2. Format i treść tych sprawozdań ustala Posiedzenie Stron. Sprawozdania te są częścią instrumentu systematycznej sprawozdawczości Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu.
3. Treść sprawozdań okresowych określonych w ust. 1 jest ustalona z uwzględnieniem m.in. następujących elementów:
 - a) informacji w sprawie prawodawczych, wykonawczych, administracyjnych i innych środków wprowadzonych w celu wykonania postanowień niniejszego Protokołu;
 - b) stosownie do sytuacji, informacji dotyczących wszelkich przeszkód lub barier przy wykonaniu postanowień niniejszego Protokołu oraz środków wprowadzonych w celu pokonania tych barier;
 - c) stosownie do sytuacji, informacji o udzielonej, otrzymanej lub wnioskowanej pomocy finansowej i technicznej dotyczącej działań związanych z wyeliminowaniem nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi; oraz
 - d) informacji podanych w art. 20.

W przypadkach, w których właściwe dane zgromadzono już w ramach części mechanizmu sprawozdawczego

Konferencji Stron, Posiedzenie Stron nie powiela tych działań.

4. Zgodnie z art. 33 i 36, Posiedzenie Stron rozważa przyjęcie uzgodnień dotyczących udzielenia Stronom będącym krajami rozwijającymi się i Stronom, których gospodarki są w okresie transformacji, na ich wniosek, pomocy w wykonywaniu zobowiązań wynikających z niniejszego artykułu.

5. Przekazywanie informacji zgodnie z niniejszymi artykułami podlega przepisom prawa krajowego dotyczącym poufności i prywatności. Na podstawie wzajemnych ustaleń Strony zapewniają ochronę wszelkich przekazanych lub wymienionych informacji poufnych.

CZĘŚĆ VII: UZGODNIENIA INSTYTUCJONALNE I ZASOBY FINANSOWE

Artykuł 33

Posiedzenie Stron

1. Niniejszym ustanawia się Posiedzenie Stron. Pierwszą sesję Posiedzenia Stron zwołuje Sekretariat Konwencji niezwłocznie przed pierwszą zwykłą sesją Konferencji Stron, jaka odbędzie się po wejściu w życie postanowień niniejszego Protokołu, lub niezwłocznie po niej.
2. Kolejne, zwyczajne sesje Posiedzenia Stron Sekretariat Konwencji zwołuje niezwłocznie przed zwyczajnymi sesjami Konferencji Stron lub niezwłocznie po nich.
3. Nadzwyczajne sesje Posiedzenia Stron odbywają się w takich terminach, jakie Posiedzenie uzna za właściwe, lub na pisemny wniosek jakiegokolwiek Strony pod warunkiem, że w terminie sześciu miesięcy od przekazania wniosku przez Sekretariat Konwencji zostanie on poparty przynajmniej przez jedną trzecią Stron.
4. Regulamin oraz przepisy finansowe Konferencji Stron Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu mają zastosowanie odpowiednio do Posiedzenia Stron, chyba że Posiedzenie Stron postanowi inaczej.
5. Posiedzenie Stron dokonuje systematycznych przeglądów wdrażania niniejszego Protokołu i podejmuje decyzje niezbędne do wsparcia jego skutecznego wdrażania.
6. Posiedzenie Stron podejmuje decyzję o skali i mechanizmie dobrowolnych wkładów Stron do Protokołu w celu realizacji niniejszego Protokołu, a także możliwych innych zasobach dotyczących jego wdrażania.
7. Na każdej sesji zwyczajnej Posiedzenie Stron w drodze konsensusu przyjmuje budżet i plan pracy na okres finansowania obowiązujący do terminu kolejnej zwyczajnej sesji, który jest odrębny od budżetu i planu prac Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu.

Artykuł 34

Sekretariat

1. Sekretariat Konwencji jest sekretariatem niniejszego Protokołu.
2. Do zadań Sekretariatu Konwencji w odniesieniu do jego roli sekretariatu niniejszego Protokołu należy:
 - a) wprowadzanie uzgodnień dotyczących sesji Posiedzenia Stron i organów pomocniczych, a także grup roboczych i innych organów ustanowionych przez Posiedzenie Stron oraz, stosownie do sytuacji, świadczenie im usług;
 - b) odbieranie, analizowanie, przekazywanie i dostarczanie niezbędnych informacji zwrotnych od i do zainteresowanych Stron i Posiedzeniu Stron w sprawie sprawozdań otrzymanych zgodnie z postanowieniami niniejszego Protokołu oraz ułatwianie wymiany informacji między Stronami;
 - c) udzielanie Stronom, zwłaszcza Stronom będącym krajami rozwijającymi się i Stronom, których gospodarki są w okresie transformacji, na ich wniosek, pomocy w zbieraniu, przekazywaniu i wymianie informacji niezbędnych zgodnie z niniejszym

Protokołem oraz pomocy w identyfikowaniu dostępnych zasobów umożliwiających wykonanie zobowiązań wynikających z niniejszego Protokołu;

d) przygotowywanie sprawozdań z działań przewidzianych w niniejszym Protokole pod nadzorem i do przedłożenia na Posiedzeniu Stron;

e) zagwarantowanie, pod kierunkiem Posiedzenia Stron, niezbędnej koordynacji z właściwymi międzynarodowymi i regionalnymi organizacjami lub organami międzyrządowymi;

f) przystępowanie, pod kierunkiem Posiedzenia Stron, do takich uzgodnień administracyjnych lub umownych, które mogą być konieczne dla skutecznego wykonania zadań sekretariatu wynikających z niniejszego Protokołu;

g) otrzymywanie i przegląd wniosków organizacji międzyrządowych i pozarządowych wyrażających wolę pełnienia funkcji akredytowanych obserwatorów przy Posiedzeniu Stron przy jednoczesnym dopilnowaniu, by nie były one powiązane z przemysłem tytoniowym, oraz przedkładanie Posiedzeniu Stron zweryfikowanych wniosków do rozpatrzenia; oraz

h) wykonywanie innych zadań sekretariatu określonych w niniejszym Protokole oraz innych zadań określonych przez Posiedzenie Stron.

Artykuł 35

Powiązania między Posiedzeniem Stron a organizacjami międzyrządowymi

Aby zagwarantować współpracę techniczną i finansową umożliwiającą osiągnięcie celu niniejszego Protokołu, Posiedzenie Stron może wnioskować o nawiązanie współpracy z właściwymi organizacjami międzynarodowymi oraz regionalnymi organizacjami międzyrządowymi, w tym instytucjami ds. finansów i rozwoju.

Artykuł 36

Zasoby finansowe

1. Strony uznają rolę zasobów finansowych w osiągnięciu celu niniejszego Protokołu oraz potwierdzają znaczenie postanowień art. 26 Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu dla osiągnięcia celów Konwencji.

2. Każda ze Stron udziela wsparcia finansowego w odniesieniu do prowadzonych przez siebie działań krajowych służących osiągnięciu celu niniejszego Protokołu zgodnie z jej planami, priorytetami i programami krajowymi.

3. Stosownie do sytuacji Strony wspierają wykorzystanie dwustronnych, regionalnych, subregionalnych i innych kanałów wielostronnych w celu finansowania potencjału Stron będących krajami rozwijającymi się i Stron, których gospodarki są w okresie transformacji, na rzecz osiągnięcia celów niniejszego Protokołu.

4. Nie naruszając postanowień art. 18, Strony zachęca się, z zastrzeżeniem przepisów prawa krajowego i strategii politycznych oraz stosownie do sytuacji, do wykorzystywania wszelkich skonfiskowanych zysków z przestępstw polegających na nielegalnym handlu tytoniem, wyrobami tytoniowymi i urządzeniami do ich wytwarzania do osiągnięcia celów niniejszego Protokołu.

5. Strony reprezentowane we właściwych organizacjach regionalnych i międzynarodowych, a także instytucjach ds. finansów i rozwoju zachęcają te podmioty do udzielania pomocy

finansowej Stronom będącym krajami rozwijającymi się oraz Stronom, których gospodarki są w okresie transformacji, w celu wspierania ich w wykonywaniu zobowiązań wynikających z niniejszego Protokołu bez ograniczania prawa członkostwa w tych organizacjach.

6. Strony uzgadniają, że:

a) aby wspomóc Strony w wypełnieniu zobowiązań ciążących na nich na mocy niniejszego Protokołu, należy zmobilizować i wykorzystać wszystkie właściwe, potencjalne i istniejące zasoby przeznaczane na działania dotyczące celu niniejszego Protokołu dla dobra wszystkich Stron, w szczególności Stron będących krajami rozwijającymi się i Stron, których gospodarki są w okresie transformacji; oraz

b) Sekretariat Konwencji przekazuje Stronom będącym krajami rozwijającymi się i Stronom, których gospodarki są w okresie transformacji, na ich wniosek, dostępne zasoby finansowe umożliwiające wykonanie zobowiązań spoczywających na nich na mocy niniejszego Protokołu.

7. Strony mogą zażądać, aby przemysł tytoniowy pokrył wszelkie koszty poniesione przez Stronę w związku z wypełnianiem przez nią jej zobowiązań na rzecz osiągnięcia celów niniejszego Protokołu, zgodnie z art. 5 ust. 3 Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu.

8. Z zastrzeżeniem przepisów prawa krajowego, Strony dążą do samofinansowania wdrażania Protokołu, w tym poprzez nakładanie na wyroby tytoniowe podatków i innych opłat.

CZĘŚĆ VIII: ROZSTRZYGANIE SPORÓW

Artykuł 37

Rozstrzyganie sporów

Rozstrzyganie zaistniałych między Stronami sporów dotyczących wykładni lub stosowania postanowień niniejszego Protokołu podlega art. 27 Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu.

CZĘŚĆ IX: ZMIANY PROTOKOŁU

Artykuł 38

Zmiany w niniejszym Protokole

1. Każda ze Stron może proponować zmiany do niniejszego Protokołu.

2. Posiedzenie Stron rozpatruje i zatwierdza zmiany do niniejszego Protokołu. Tekst proponowanej zmiany do Protokołu podaje do wiadomości Stron Sekretariat Konwencji przynajmniej na sześć miesięcy przed sesją, na której proponuje się taką zmianę. Sekretariat Konwencji przekazuje również proponowaną zmianę sygnatariuszom niniejszego Protokołu oraz, do celów informacyjnych, depozytariuszowi.

3. Strony podejmują starania, aby osiągnąć porozumienie w sprawie każdej proponowanej zmiany do Protokołu na drodze konsensusu. Jeżeli wszelkie próby osiągnięcia konsensusu zostały wyczerpane i porozumienie nie zostało osiągnięte, taka zmiana tylko w ostateczności zostaje przyjęta większością trzech czwartych głosów Stron obecnych i biorących udział w głosowaniu na sesji. Do celów niniejszego artykułu „Strony obecne i biorące udział w głosowaniu” oznaczają Strony obecne i oddające głos za lub przeciw. Przyjętą zmianę podaje do wiadomości Sekretariat Konwencji, który rozsyła ją wszystkim Stronom do akceptacji.

4. Dokumenty przyjęcia zmiany są składane depozytariuszowi. Zmiana przyjęta zgodnie z ust. 3 wchodzi w życie dla tych Stron, które ją przyjęły, po upływie 90. dnia od daty otrzymania przez depozytariusza dokumentu przyjęcia co najmniej od dwóch trzecich Stron.
5. Zmiana wchodzi w życie dla każdej innej Strony 90. dnia od daty złożenia przez tę Stronę depozytariuszowi dokumentu przyjęcia danej zmiany.

Artykuł 39

Zatwierdzanie i wprowadzanie zmian do załączników do niniejszego Protokołu

1. Każda Strona może zaproponować załącznik do Protokołu lub zmiany do załączników do Protokołu.
2. Załączniki ograniczają się do wykazów, formularzy i innych materiałów opisowych dotyczących kwestii proceduralnych, naukowych, technicznych lub administracyjnych.
3. Załączniki do niniejszego Protokołu i zmiany do nich są proponowane, zatwierdzane i wprowadzane w życie zgodnie z procedurą określoną w art. 38.

CZĘŚĆ X: POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 40

Zastrzeżenia

Do niniejszego Protokołu nie można zgłaszać żadnych zastrzeżeń.

Artykuł 41

Odstąpienie

1. W dowolnym terminie po upływie dwóch lat od daty, z którą postanowienia niniejszego Protokołu zaczęły obowiązywać daną Stronę, Strona ta może odstąpić od Protokołu, kierując do depozytariusza pisemne powiadomienie.
2. Każde takie odstąpienie wchodzi w życie po upływie jednego roku od dnia otrzymania przez depozytariusza zawiadomienia o odstąpieniu lub w takim późniejszym terminie, jaki został określony w zawiadomieniu o odstąpieniu.
3. Stronę, która odstąpiła od Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, uznaje się również za Stronę, która odstąpiła od postanowień niniejszego Protokołu ze skutkiem od daty odstąpienia tej Strony od Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu.

Artykuł 42

Prawo do głosowania

1. Każda ze Stron niniejszego Protokołu dysponuje jednym głosem, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 2.
2. Regionalne organizacje integracji gospodarczej w sprawach podlegających ich kompetencji rozporządzają prawem do głosowania z liczbą głosów równą liczbie państw członkowskich będących Stronami Protokołu. Organizacja taka nie może korzystać z prawa głosu, jeżeli którekolwiek z jej państw członkowskich korzysta ze swego prawa głosu i odwrotnie.

Artykuł 43

Podpis

Protokół udostępnia się do podpisania przez wszystkie Strony Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu w siedzibie głównej Światowej Organizacji Zdrowia w Genewie, od 10 do 11 stycznia 2013 r. oraz w późniejszym terminie w Siedzibie Głównej Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku, do 9 stycznia 2014 r.

Artykuł 44

Ratyfikowanie, przyjęcie, zatwierdzenie, formalne poświadczenie lub przystąpienie

1. Niniejszy Protokół podlega ratyfikacji, przyjęciu, zatwierdzeniu lub przystąpieniu przez państwa i formalnemu zatwierdzeniu lub przystąpieniu ze strony regionalnych organizacji integracji gospodarczej, będących Stronami Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu. Protokół jest otwarty do przystąpienia w dniu następującym po dacie, z którą zamknięto go do podpisu. Instrumenty ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia, formalnego poświadczenia lub przystąpienia są składane u depozytariusza.

2. Każda regionalna organizacja integracji gospodarczej, która zostaje Stroną w przypadku, gdy żadne z jej państw członkowskich nie jest Stroną, jest związana wszystkimi zobowiązaniami wynikającymi z niniejszego Protokołu. W przypadku organizacji, których Stroną jest przynajmniej jedno państwo członkowskie, organizacja i jej państwa członkowskie podejmują decyzję w sprawie właściwych dla nich zakresów odpowiedzialności za wykonanie swoich zobowiązań wynikających z niniejszego Protokołu. W takich przypadkach organizacja i państwa członkowskie nie są upoważnione do jednoczesnego wykonywania praw wynikających z niniejszego Protokołu.

3. W instrumentach dotyczących formalnego poświadczenia lub w instrumentach dotyczących przystąpienia regionalnej organizacji integracji gospodarczej mogą określić zakres swoich kompetencji dotyczących kwestii uregulowanych postanowieniami niniejszego Protokołu. Organizacje te informują również depozytariusza, który z kolei informuje Strony, o wszelkich istotnych modyfikacjach zakresu ich kompetencji.

Artykuł 45

Wejście w życie

1. Postanowienia niniejszego Protokołu wchodzi w życie 90. dnia po dacie złożenia do depozytariusza 40. instrumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia, formalnego poświadczenia lub przystąpienia.

2. W odniesieniu do każdej Strony Ramowej Konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu, która ratyfikuje, przyjmuje, zatwierdza lub formalnie poświadcza niniejszy Protokół lub przystępuje do niego po spełnieniu warunków określonych w ust. 1 dotyczących wejścia w życie, postanowienia niniejszego Protokołu wchodzi w życie dziewięćdziesiątego dnia po dacie złożenia instrumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub formalnego poświadczenia.

3. Do celów niniejszego artykułu żadnego instrumentu złożonego przez regionalną organizację integracji gospodarczej nie uznaje się za instrument dodatkowy obok instrumentów złożonych przez państwa członkowskie tej organizacji.

Artykuł 46

Depozytariusz

Funkcję depozytariusza niniejszego Protokołu pełni Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 47

Teksty autentyczne

Oryginał niniejszego Protokołu, którego wersje w języku arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim mają jednakową moc prawną, składa się u Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych.